

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Niklas Vuoriranta

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET KODIN- ELEKTRONIIKAN VÄHITTÄISKAUPPAAN

Liiketalous
2021

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Niklas Vuoriranta
Opinnäytetyön nimi	Koronapandemian vaikutukset kodinelektroniikan vähittäiskauppaan
Vuosi	2021
Kieli	suomi
Sivumäärä	52
Ohjaaja	Harri Lehtimäki

Tilinpäätöksen analysoinnilla on tärkeä tehtävä varsinkin puhuttaessa yrityksen taloudellisista toimintaedellytyksistä. Vallitseva koronapandemia on vaikuttanut kulluttajien ja yritysten toimintatapoihin. Opiskelun ja työn siirtyessä koteihin, etätyöskentelyvälineiden tarve on lisääntynyt. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten vallitseva taloustilanne on vaikuttanut kodinelektroniikkaa myyvän osakeyhtiön kannattavuuteen ja talouden muihin osa-alueisiin.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu tilinpäätöksen käytäntöjen, kuten laadinnan, sisällön sekä analysointitapojen ympärille. Keskeisinä käsitteinä opinnäytetyössä toimivat kannattavuus, vakavaraisuus sekä maksuvalmius. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen, pohjautuen toimeksiantajayrityksen tilinpäätöksiin vuosilta 2018–2021. Tutkimus suoritettiin tapaustutkimuksena laatimalla tunnuslukuanalyysi, jonka vertailuarvoina käytettiin toimialan muiden yritysten tunnuslukujen keskiarvoja.

Tutkimuksessa selvisi, että koronapandemia on vaikuttanut positiivisesti yrityksen talouden kehitykseen. Liikevaihto sekä tilikauden tulos kasvoivat euromääräisesti eniten tilikaudella 2021. Nopean kasvun avulla yritys on pystynyt rakentamaan hyvän pohjan liiketoiminnalleen. Varsinkin kannattavuuden mittarit olivat moninkertaistuneet tarkasteluajankohtana, jonka myötä myös yrityksen vakavaraisuus ja maksuvalmius olivat parantuneet huomattavasti. Tulevaisuudessa toimeksiantajayrityksen on syytä paneutua lyhytaikaisen maksuvalmiuden edistämiseen.

Avainsanat	tilinpäätös, tunnuslukuanalyysi, kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius
------------	--

ABSTRACT

Author	Niklas Vuoriranta
Title	The Effects of the Covid-19 on Home Electronics Retail Store
Year	2021
Language	Finnish
Pages	52
Name of Supervisor	Harri Lehtimäki

An analysis of the financial statement plays an important role, especially when it comes to the company's financial operating conditions. The Prevailing Covid-19 pandemic has affected the behavior of consumers and businesses. As study and work resettled to homes the need for teleworking tools has increased. The aim of the thesis was to find out how the current economic state has affected to the profitability of a company selling home electronics.

The theoretical framework of the study is built around financial statement policy such as formulation, content and methods of analysis. The key concepts in the thesis are profitability, financial solidity and liquidity. The study was implemented using a qualitative research method based on the financial statements of the company from the years 2018-2021. The study was conducted as a case study by preparing a key figure analysis whose reference values were the averages of the other companies' key figures in the industry.

The results of the study found that the corona pandemic has had a positive effect on the company's economic development. Revenue and profit grew the most in the financial year 2021 measured in euros. Trough rapid growth the company has been able to build a good foundation for its business activity. Profitability indicators had multiplied at the time of the review, which had also led to a significant improvement on the company's financial solidity and liquidity. In the future company should focus on promoting short-term liquidity.

Keywords	Financial statement, characteristic analysis, profitability, financial solidity, liquidity
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	7
1.1	Lähtökohdat ja tausta	7
1.2	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset.....	8
1.3	Aiheen rajaus	9
1.4	Tutkimusmenetelmä	9
1.5	Tutkimuksen rakenne	10
2	TILINPÄÄTÖS.....	11
2.1	Tilinpäätöksen laadinta	11
2.2	Tilinpäätöksen sisältö.....	12
2.2.1	Tuloslaskelma	13
2.2.2	Tase	14
2.3	Tilinpäätöksen käyttäjät.....	15
2.4	Tilinpäätöstietojen käyttökelpoisuus.....	15
3	TILINPÄÄTÖSTIETOJEN ANALYSOINTI.....	17
3.1	Analysointitavat	17
3.2	Analyysin rajoitteet ja ongelmat.....	19
3.3	Tilinpäätöstietojen oikaisu	20
3.4	Analyysien hyväksikäyttö	21
4	TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI.....	24
4.1	Tunnuslukujen valinta	24
4.2	Kannattavuus	25
4.2.1	Liiketulos-%	26
4.2.2	Sijoitetun pääoman tuotto-%.....	27
4.3	Vakavaraisuus	27
4.3.1	Omavaraisuusaste %	28

4.3.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	28
4.4	Maksuvalmius	29
4.4.1	Quick ratio	29
4.4.2	Current ratio	30
4.4.3	Ostovelkojen kiertoaika	30
4.4.4	Myyntisaamisten kiertoaika	31
4.5	Muut tunnusluvut	31
4.5.1	Liikevaihto/henkilö	32
4.5.2	Liikevaihdon muutos-%	32
5	TOIMEKSIANTAJAN TUNNUSLUKUANALYYSI	34
5.1	Yrityksen esittely	34
5.2	Kannattavuus	35
5.3	Vakavaraisuus	37
5.4	Maksuvalmius	39
5.5	Muut tunnusluvut	43
6	YHTEENVETO	46
6.1	Johtopäätökset	46
6.2	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	48
6.3	Jatkotutkimuksen aiheita	50
	LÄHTEET	51

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Yritys-, tilinpäätös- ja tunnuslukuanalyysi.	19
Kuvio 2. Yrityksen sidosryhmät ja tilinpäätösanalyysin käyttökohteet.	22
Kuvio 3. Yrityksen taloudellisen tilan kokonaisuus.....	25
Kuvio 4. Liiketulosprosentin kehitys tarkasteluajankohtana.....	35
Kuvio 5. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin kehitys tarkasteluajankohtana. ...	36
Kuvio 6. Omavaraisuusasteen kehitys tarkasteluajankohtana.....	37
Kuvio 7. Suhteellisen velkaantuneisuuden kehitys tarkasteluajankohtana.	38
Kuvio 8. Quick ration kehitys tarkasteluajankohtana.....	39
Kuvio 9. Current ration kehitys tarkasteluajankohtana.....	40
Kuvio 10. Ostovelkojen kiertoajan kehitys tarkasteluajankohtana.	41
Kuvio 11. Myyntisaamisten kiertoajan kehitys tarkasteluajankohtana.	42
Kuvio 12. Liikevaihto/henkilö kehitys tarkasteluajankohtana.....	43
Kuvio 13. Liikevaihdon muutosprosentin kehitys tarkasteluajankohtana.	44

1 JOHDANTO

Tilinpäätöksen analysointi on tärkeässä osassa tarkasteltaessa yrityksen taloudellista tilannetta. Sen keskeinen tavoite on yrityksen taloudellisen tilanteen arviointi päätöksentekoa varten. Tilinpäätösanalyysi helpottaa yrityksen johtoa ymmärtämään kokonaisvaltaisemmin yrityksen taloudellista tilannetta ja sen kehitystä, mikä on tärkeä edellytys toiminnan jatkuvuuden kannalta. (Kallunki 2014, 16,22.) Lisäksi tilinpäätöksen analyysijä voidaan käyttää konkurssin ennustamiseen sekä erityistilanteiden kuvaamiseen. Vallitsevan koronavirus-pandemian vuoksi tilinpäätösten analyysit palvelevat yrityksiä, sillä niiden avulla saadaan numeraalista dataa talouden eri osa-alueista. (Leppiniemi & Kyykkänen 2019, 171.)

Vuoden 2019 lopulla alkanut koronapandemia on vaikuttanut yritystoimintaan monilla tavoilla. Talousvaikutuksia on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen rajoitustoimet. Kotitaloudet vähentävät kulutusta rajoitteiden ja epävarmuuden vuoksi. Yrityksien hyödykkeiden kysyntä heikkenee, velkaantuminen lisääntyy ja mahdollisia investointeja lykätään. (Tulevaisuusvaliokunta 2020, 70–71.) Kivijalkaliikkeet joutuvat ahdinkoon, kun ostopäätösten tekeminen siirtyy yhä enemmän verkko-kauppoihin.

1.1 Lähtökohdat ja tausta

Tilinpäätöstä analysoidaan usein taloudellisista näkökulmista. Tilinpäätöstä lue-
taan, jotta saadaan kuva yrityksen tietyn osa-alueen tarkemmasta tutkimustar-
peesta. Tilinpäätöksen analysoinnilla on tärkeä tehtävä varsinkin puhuttaessa yri-
tyksen taloudellisista toimintaedellytyksistä, jotka jaetaan kannattavuuden ja ra-
hoituksen osa-alueisiin. Yritykset analysoivat tunnuslukuja, sillä niiden avulla saa-
daan selville, miten yrityksen oma toiminta on kehittynyt sekä miten se pärjää ver-
tailussa muihin toimialan yrityksiin verrattuna. (Leppiniemi & Kyykkänen 2019,
170–172.)

Opinnäytetyön kohteena on kodinelektroniikkaa myyvä osakeyhtiö, josta käytetään työn aikana nimeä toimeksiantajayritys. Yritys toimii franchise-yrityksenä osana isoa franchising-ketjua, ja se hoitaa oman taloushallintonsa itsenäisesti. Yritykselle ei ole aiemmin tehty tilinpäätöksen analyysijä, eikä sen taloudellisen tilan kehitystä ole laajemmin analysoitu tunnuslukujen avulla saatujen tietojen pohjalta.

Erityisesti vallitsevan koronapandemian vuoksi kodinelektroniikkaa myyvän yrityksen taloudellisia lukuja on mielenkiintoista tutkia. Koronapandemian voimistuessa monet yritykset ja yksittäiset henkilöt siirtyivät työskentelemään etänä omasta työpaikastaan. Etätöiden mahdollistamiseksi työntekijöillä on oltava siihen vaadittavat työkalut. Tämä edellyttää etätyöskentelyvälineihin investoimista, kuten nettiyhteyteen, kannettavaan tietokoneeseen ja muuhun työssä mahdollisesti tarvittavaan elektroniikkaan.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on selkeyttää, miten vallitseva taloustilanne on vaikuttanut yrityksen kannattavuuteen ja muihin talouden osa-alueisiin tarkasteluajankohtana. Tutkimusongelmaan pyritään antamaan vastaus tilinpäätöksestä tehtävän tunnuslukuanalyysin ja siitä saatavien taloudellisten tunnuslukujen avulla.

Ensisijainen tavoite on perehtyä tilinpäätöksen rakenteeseen ja sen pohjalta, miten tilinpäätöstiedoista muodostetaan kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden tunnusluvut ja miten niillä pystytään kuvaamaan yrityksen taloudellista tilannetta. Tutkimuksen toinen tavoite on selvittää tunnuslukuanalyysin avulla, miten yrityksen taloudellinen tilanne on kehittynyt tarkasteluajankohtana ja onko koronapandemia vaikuttanut sen taloudellisiin tunnuslukuihin. Kolmantena tavoitteena on tarkastella toimeksiantajayrityksen taloudellista kehitystä suhteessa toimialan muihin yrityksiin.

Opinnäytetyötä ohjaavat tutkimuskysymykset ovat:

- Miten koronapandemia on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen kehitykseen?
- Minkälainen on yrityksen taloudellinen tilanne suhteessa toimialan kehitykseen?

1.3 Aiheen rajaus

Tutkimuksen luotettavuuden vuoksi aihetta on hyvä rajata. Opinnäytetyössä ei tulla analysoimaan yrityksen kokonaisvaltaista toimintaa, joka kattaa mm. resurssit, toimintaympäristön ja tulevaisuuden näkymät. Näin ollen kyseessä olisi yritysanalyysi. Toisaalta yrityksen talous on suuri kokonaisuus, joten aihetta täytyy lähestyä monen eri taloudellisen mittarin avulla.

Tämän vuoksi kohdeyritykselle laaditaan perinteinen tunnuslukuanalyysi, joka perustuu tilinpäätöksistä laskettaviin tunnuslukuihin ja niiden muutosten arviointiin tarkasteluajanjaksona. Lisäksi laaditaan toimialavertailu. Toimialavertailun tarkoituksena on tukea perinteistä tunnuslukuanalyysiä (Salmi 2020, 78–80). Toimialavertailuun valitaan toimialalta viisi liikevaihdollisesti toimeksiantajayritystä lähintä yritystä, joiden tunnusluvuista lasketaan keskiarvot vertailuarvoiksi. Aihe rajataan avainsanojen ympärille, joista tarkastelun kohteena olevat pääkategoriat ovat kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää käyttäen. Empiirinen tutkielma voidaan vielä jakaa tutkimusongelman mukaan eri tutkimustyyppihin. Tämä tutkimus toteutetaan kuvailevaa tutkimustapaa käyttäen laajan aineiston vuoksi. Kuvailevassa tutkimuksessa on tärkeää tulosten luotettavuus,

tarkkuus ja yleistettävyys. Tutkimusta lähestytään tapaustutkimuksena, sillä tutkittavaa ilmiötä halutaan tutkia mahdollisimman syvällisesti. (Heikkilä 2014, 13–15). Empiirinen vaihe alkaa tutkimusaineiston keruulla. Tutkimuksessa käytetty aineisto on sekundaarista aineistoa. Aineisto pohjautuu toimeksiantajayrityksen tilinpäätöksiin vuosilta 2018–2021. Vertailuaineisto muodostetaan puolestaan toimialan yritysten tilinpäätöksistä, joten aineistonkeruu on osittain myös määrällistä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa on kuitenkin mahdollista analysoida määrällisesti.

1.5 Tutkimuksen rakenne

Opinnäyte koostuu kuudesta pääluvusta. Ensimmäisessä luvussa perehdytään tutkimuksen lähtökohtiin, taustaan ja tavoitteeseen. Aihe rajataan ja paneudutaan työn tarkoitukseen sekä käytettäviin tutkimusmenetelmiin. Toisessa luvussa käsitellään tilinpäätöksen laadintaa ja sisältöä, sekä pureudutaan tuloslaskelman että taseen merkitykseen tilinpäätöksessä. Tilinpäätöstietojen vertailtavuutta muihin yrityksiin täsmennetään.

Kolmannessa luvussa syvennyttään yrityksen talouden analysointiin, sen eri vaiheisiin ja tilinpäätöksen oikaisuun. Lisänä tutustutaan niihin tahoihin, jotka käyttävät erilaisia tilinpäätöksen analyyskejä hyväkseen. Luvussa neljä perustellaan, miksi yritystä analysoidaan juuri tunnuslukujen pohjalta. Tämän ohella kerrotaan mitkä ovat ne tunnusluvut, joiden pohjalta toimeksiantajayritystä tullaan analysoimaan ja vertailemaan.

Luvussa viisi esitellään toimeksiantajayritys ja käydään läpi tutkimuksen empiiriset tulokset edellä mainittujen lukujen teoriaa hyödyntäen. Viimeisessä luvussa esitetään tutkimuksen johtopäätökset ja vastataan määriteltyihin tutkimuskysymyksiin. Lisänä tuodaan ilmi mahdolliset kehityskohteet ja arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta. Tämän myötä pyritään antamaan mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita.

2 TILINPÄÄTÖS

Suomessa tilinpäätöksestä määrää kirjanpitolaki (1336/1997) ja sitä täydentävä kirjanpitoasetus (1339/1997). Kirjanpitolain mukaan tilikauden kesto on 12 kuukautta. Aloittavan kirjanpitovelvollisen tilikauden pituus voi poiketa määritetyn tilikauden kestosta, kuin myös toimintaa lopettavan. Halutessaan kirjanpitovelvollinen voi muuttaa tilinpäätöksen ajankohtaa aiemmista tilikausista poikkeaviksi. Joka tapauksessa tilikauden pituus saa olla enintään 18 kuukautta pitkä. (Kirjanpitolautakunta 2021.)

2.1 Tilinpäätöksen laadinta

Tilinpäätöksen laadintaa ajaa tilinpäätöksen yleiset periaatteet. Lähtökohtana on, että tilinpäätöksen tulisi antaa oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta asemasta, taloudellisesta tuloksesta ja rahavirroista. Tilinpäätöksen laatimista ohjaavat seuraavat pääperiaatteet: toiminnan jatkuvuus, laatimisperiaatteiden johdonmukaisuus, sisältöpainotteisuus, varavaisuus, suoriteperusteisuus ja erillisperiaate. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2015, 35.)

Jatkuvuusperiaatteen tarkoituksena on arvioida yrityksen kykyä jatkaa toimintaansa ja tilinpäätös tulisi laatia jokaisella tilikaudella johdonmukaisesti suhteessa edellisiin. Liiketapahtumien sisällön pitäisi kuvata avoimesti yrityksen toiminnan luonnetta, eikä varoja saa esittää liian suurina tai velkoja liian pieninä, mitä ne todellisuudessa ovat. Liiketapahtumat kirjataan suoriteperusteisesti siihen tilinpäätökseen, jolloin suorite on luovutettu, riippumatta suoritteen vastaanottamisesta. Erillisperiaatteen tarkoituksena on, että jokainen tase-erä merkitään erillään toisistaan. (Jormakka ym. 2015, 35.)

Tilinpäätöksen laadintaa koskevat vaatimukset määräytyvät yrityksen koon mukaisesti. Yleisesti ottaen yrityksen koon kasvaessa, kasvaa myös tilinpäätösvaatimukset. Tämän vuoksi yritykset jaetaan kokoluokan mukaan kolmeen eri ryhmään: mikroyrityksiin, pienyrityksiin ja suuryrityksiin. Yrityksen kokoluokka määritellään

taseen loppusumman, liikevaihdon ja tilikauden henkilöstön määrän mukaan. Pien- ja suuryritysten väliin jää kuitenkin paljon yrityksiä, jotka täyttävät selkeästi pienyritysten rajat, mutta eivät kuitenkaan tarpeeksi suuryrityksille määritettyjä rajoja. Näitä yrityksiä kutsutaan keskisuuriksi yrityksiksi. (Taloushallintoliitto 2018.)

2.2 Tilinpäätöksen sisältö

Suomalaiseen tilinpäätökseen sisältyy neljä eri osaa: tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä liitetiedot. Jokaisessa tilinpäätöksessä on myös tuotava ilmi vertailutiedot edeltävältä tilikaudelta. Tase kuvaa yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöshetkellä, tuloslaskelma kuvaa tuloksen muodostumista ja rahoituslaskelma kuvaa mistä yritys on hankkinut varansa, ja mihin se on niitä käyttänyt. Liitetiedoista selviää taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä tulevat tiedot. Tilikauden tilinpäätöksen sisällöstä määrää Suomessa kirjanpitolaki. (1336/1997 3.1§.)

Kirjanpitolain mukaan rahoituslaskelma laaditaan, mikäli kyseessä on suuryritys tai yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö. Lisäksi tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jos kirjanpitovelvollinen on: julkinen osakeyhtiö, osuuskunta tai sellainen yksityinen osakeyhtiö, jota ei lueta mikro- tai pienyritykseksi, sekä siinä tapauksessa, kun kyseessä on yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö. (1336/1997 1.3§.)

Toimintakertomus on yrityksen selonteko siitä, mitä huomionarvoisia riskejä ja epävarmuustekijöitä toimintaan kohdistuu. Kirjanpitolain ja muun lainsäädännön edellyttämät tiedot esitetään myös toimintakertomuksessa. Tämän opinnäytetyön kohteena oleva yritys luetaan pienyritykseksi, joten sen ei tarvitse laatia rahoituslaskelmaa eikä myöskään toimintakertomusta. Pienyritys antaa toimintakertomusta vastaavan tiedon liitetiedoissaan ainoastaan, mikäli laadittu tuloslaskelma ja tase ei anna riittävää kuvaa toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. (Taloushallintoliitto 2018.)

2.2.1 Tuloslaskelma

Jokaiselta tilikaudelta laaditaan tuloslaskelma, joka antaa kuvan yrityksen taloudellisesta suorituksesta. Taloudellinen suoritus mitataan tilikauden aikana saatu- jen tulojen ja niistä johtuvien kulujen välisenä erotuksena, jolloin saadaan selville tilikauden tulos. Mikäli tilikaudelta saadut tulot ovat suuremmat kuin kulut, on tulos positiivinen, jolloin yritys on tehnyt voittoa. Käänteisesti kulujen ollessa korkeammat kuin menot, tulos on negatiivinen ja yritys on tehnyt tappiota. Tuloslaskelman hyödyllisyyteen vaikuttaa kuinka tarkasti tulot sekä menot ovat eritelty toimintaan vaikuttaen.

Tuloslaskelman esittämiseen käytetään kahta perusmallia: toimintokohtaista ja kululajikohtaista laskelmaa. Useimmiten Suomessa käytetty malli on yrityksillä kululajikohtainen tuloslaskelma. Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa tilikauden voitoista vähennetään kulut kululajien mukaisessa järjestyksessä. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa vähennys suoritetaan siinä järjestyksessä, missä kulut liittyvät tuotteen tai palvelun valmistamiseen. (Salmi 2020, 32–39; Seppänen 2011, 37–38.)

Tulot ja menot jaetaan operatiivisiin ja ei operatiivisiin tuloihin sekä menoihin niiden luonteen perusteella. Operatiiviset tulot ja menot muodostuvat varsinaisen liiketoiminnan eristä. Tilikauden aikaiset tulot muodostavat liikevaihdon, kun myynneistä vähennetään niihin kohdistuvat alennukset, arvonlisävero ja muut mahdolliset kuluerät. Kun liikevaihdosta vähennetään siihen kohdistuvat menot, saadaan liiketulos. (Seppänen 2011, 39.)

Tuloksen jälkeen tuloslaskelmassa ilmoitetaan ei-operatiiviset tulot ja menot. Nämä ovat yrityksen rahoitustoiminnan tuottoja sekä kuluja. Tuloksen ja rahoitustoiminnan kulujen erotuksena saadaan rahoitustulos eli tulos ennen veroja. Tilikauden tulos syntyy, kun rahoitustuloksesta vähennetään tuloverot. (Seppänen 2011, 38–42.)

2.2.2 Tase

Tase mittaa yrityksen taloudellista asemaa tilikauden lopussa, tilinpäätöspäivänä. Taloudellinen asema muodostuu tilinpäätöshetken varoista, veloista ja omasta pääomasta. Yrityksen tase jaetaan kahteen puoleen, vastaaviin ja vastattaviin. Vastaavaa puoli jaetaan kahteen pääryhmään omaisuuden tulo-odotusten perusteella. Pysyvissä vastaavissa omaisuuden tarkoituksena on tuottaa tuloa useana tilikautena. Pysyviin vastaaviin kuuluu mm. kehittämismenot, peruskorjausmenot, maa-alueet, rakennukset, koneet ja kalusto sekä sijoitukset. (Salmi 2020, 40–42.)

Toisin kun pysyvissä vastaavissa, vaihtuvissa vastaavissa tulon on tarkoitus tuottaa yhden tilikauden aikana. Vaihtuviin vastaaviin kuuluu vaihto-omaisuus, joihin sisältyvät myytäväksi tarkoitetut hyödykkeet, kuten raaka-aineet, tarvikkeet ja valmiit tuotteet. Lisäksi erinäiset saamiset, sijoitukset sekä raha- ja pankkisaamiset kuuluvat vaihtuviin vastaaviin. (Salmi 2020, 42–44.)

Taseen vastattavaa puolelta saadaan selville, mistä eri lähteistä yrityksen omaisuus on rahoitettu. Omaisuus voi olla omalla tai vieraalla rahoituksella hankittua. Omaa pääomaa muodostuu kolmesta eri lähteestä. Omistajien panoksesta yritykseen, yrityksen voittovaroista ja omaisuuden hallussapidosta. Omistajien panos näkyy mm. osakepääomana, voittovarot näkyvät tilikauden ja edellisten tilikausien voittona, ja omaisuuden hallussapito näkyy esimerkiksi yrityksen sijoituksesta, jonka arvo on kasvanut hankinnan jälkeen. (Salmi 2020, 45–47.)

Vieraalla rahoituksella hankittua omaisuutta kutsutaan vieraaksi pääomaksi. Vieras pääoma jaetaan pitkä- ja lyhytaikaiseen pääomaan maksuajankohdan mukaan niin, että alle vuodessa maksettavat erät ovat lyhytaikaista velkaa ja muu on pitkäaikaista velkaa. Lisäksi vastattavaa puolelta löytyy tilinpäätössiirtojen kertymä ja pakolliset varaukset, jotka ovat velankaltaisia laskennallisia eriä, jotka syntyvät tiettyjen tilinpäätösjärjestelyiden seurauksena. (Salmi 2020, 46–50.)

2.3 Tilinpäätöksen käyttäjät

Yrityksen tilinpäätöksen ensisijaisena tarkoituksena on palvella yrityksen omistajia. Tilinpäätös sisältää suuren määrän informaatiota, joten siitä ovat kiinnostuneet monet muutkin tahot kuin pelkästään yritysten omistajat. Muita tilinpäätösinformaatiosta kiinnostuneita käyttäjäryhmiä ovat muun muassa yrityksen rahoittajat, kuten pankit ja luottolaitokset, asiakkaat, tavarantoimittajat ja työntekijät. (Jormakka ym. 2015, 129.)

Tilinpäätöksen käyttäjillä voi olla varsin erilaisia tarpeita ja tarkoituksia tilinpäätöksen käyttöön liittyen. Sidosryhmät tarkastelevat tilinpäätöksestä eri asioita, jotka vaikuttavat heidän tapaansa toimia ja nähdä yritys. Osakesijoittaja on kiinnostunut yrityksen kannattavuudesta ja kasvumahdollisuuksista, luottolaitokset ja lainanantajat yrityksen taseen rakenteesta ja kassavirran riittävydestä. Tavarantoimittajat arvostavat lyhyitä maksuaikoja, joten heille on tärkeää yrityksen maksuvalmiuden varmistaminen. (Salmi 2020, 39).

2.4 Tilinpäätöstietojen käyttökelpoisuus

Tilinpäätöstietojen käyttökelpoisuutta pyritään parantamaan lainsäädännön, asetusten, normien ja periaatteiden avulla. Tilinpäätökset ovat kuitenkin suuria kokonaisuuksia, jotka muodostuvat monia eri toimintoja yhdistelemällä. Huomionarvoista on, että tilinpäätöstiedot eivät kerro koko totuutta yrityksestä ja sen taloudesta.

Tilinpäätöksen käyttökelpoisuutta rajoittaa, ettei siinä huomioida kaikkia taloudelliseen asemaan liittyviä tekijöitä. Yrityksen sisäisesti luomat tuotemerkit voivat muodostaa hyvinkin suuren osan yrityksen varallisuusasemasta, mutta se ei ilmene tilinpäätöksen tarkastelusta. Lisäksi inflaatio ja deflaatio vaikuttavat hankittujen varallisuuserien arvoon. Mikäli rahan arvon muutoksia ei korjata hankintahinnoista, voi tulontuottoarvon muutokset näkyä yrityksen tuloksessa. (Ikäheimo ym. 2019, 121.)

Yritykset toimivat tyypillisesti hieman poikkeavasti toisistaan. Toiminnalliset ratkaisut muokkaavat tilinpäätöksiä erinäköisiksi, vaikka yritykset toimisivat samalla toimialalla. Esimerkiksi tietty yritys voi ulkoistaa merkittäviä toimintoja ja toinen yritys ei. Tilinpäätökset eivät kerro, mitä muutoksia toiminnassa on tapahtunut, vaan ne näyttävät pelkästään taloudellisen ulottuvuuden. Toisaalta yritykset voivat arvostaa vaihto-omaisuuden eri tavalla, jolloin arvonmuutokset näkyvät väärin tuloslaskelmassa ja tulos voi näyttäytyä liian suurena tilinpäätöksessä. (Ikäheimo ym. 2019, 121–122; Salmi 2020, 40–43.)

3 TILINPÄÄTÖSTIETOJEN ANALYSOINTI

Tilinpäätöksiä analysoidaan, jotta saadaan arvioitua yrityksen taloudellista tilaa. Taloudellisen tilan analysointia käytetään hyödyksi erilaisissa päätöksentekotilanteissa. Yritystä voidaan verrata toisiin yrityksiin ja toimialan päämarkkinan asettamiin tavoitteisiin. Lisäksi samaa yritystä voidaan verrata eri vuosien välillä. Tilinpäätökset laaditaan lainsäädännön ja muiden määritettyjen normien sekä periaatteiden mukaisesti, jolloin kirjanpidosta ja tilinpäätöksistä tulee suurilta osin standardeja. Mitä yhtäläisemmin tilinpäätökset on laadittu, sitä tarkemmin niiden sisältöä pystytään vertailemaan. Isossa kuvassa tilinpäätöksen analyysit hyödyttävät tarkastelijaa, sillä ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa tilinpäätökset pienimpiä yrityksiä lukuun ottamatta. Varsinkin sijoittajat ovat erityisen kiinnostuneita analysoimaan tilinpäätöksen tietoja, joiden avulla saadaan arvioita yrityksen tulevasta kehityksestä. (Kallunki 2014, 11–12.)

Taloudellisen tilan ja päätöksenteon lisäksi tilinpäätöksen analyysillä saadaan myös selville yrityksen taloudellisen tilan eri ulottuvuudet. Niiden avulla voidaan helposti arvioida esimerkiksi yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta, jotka ovat yritykselle elintärkeitä tietoja. Tilinpäätöstiedoille on paljon kysyntää, sillä ne antavat arvokasta tietoa yrityksen toteutuneesta taloudellisesta menestyksestä ja helpottavat arvioiman tulevaisuuden kehitystä. Erityisesti tilinpäätöksestä analysoitavat tunnusluvut ovat olleet käytössä jo pitkään. Niitä on kehitetty sekä tutkittu paljon, jotta niiden käyttökelpoisuus yrityksen talouden eri osa-alueilla olisi paras mahdollinen. (Kallunki 2014, 13–14.)

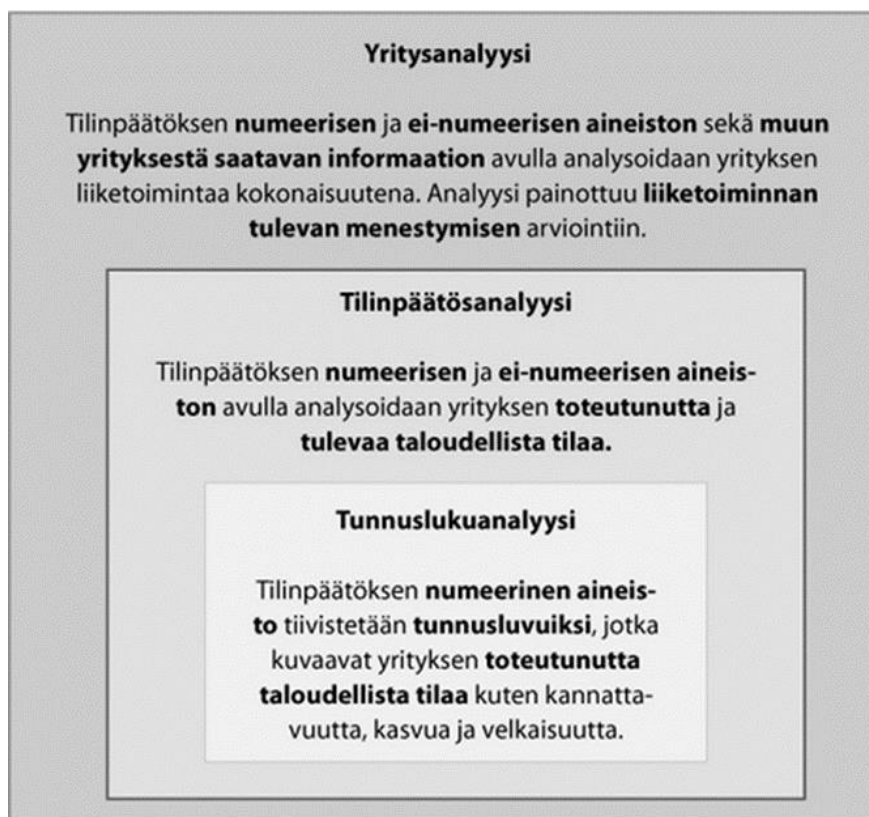
3.1 Analysointitavat

Yrityksen taloudellisesta tilasta voidaan saada informaatiota monella eri tavalla, jonka vuoksi tilinpäätösanalyysijä on erilaisia. Tavallisimpia tilinpäätöksen analyysijä ovat:

- Toimiala-analyysit
- Yritysanalyysit
- Perinteinen tilinpäätösanalyysi
 - Tunnuslukuanalyysi
 - Rahavirta-analyysi
- Sijoitusanalyysit

Toimiala-analyysissä arvion kohteena on koko toimialan menestyminen ja sen toimintaedellytykset. Toimiala-analyysin avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä koko alan tilanteesta ja verrata yksittäistä yritystä omaan toimialaansa. Yritysanalyysi on tilinpäätösanalyyseistä kaikista kattavin. Siinä analysoidaan yrityksen kokonaisvaltaista toimintaa, kuten järjestelmiä, resursseja, tuotteita ja toimintaympäristöä. (Salmi 2020, 80–81.)

Perinteisessä tilinpäätösanalyysissä kohteena on yksittäinen yritys tai konserni. Tunnuslukuanalyysissä tuloslaskelman ja taseen eristä lasketaan laskukaavojen avulla erilaisia tunnuslukuja, jotka kuvaavat yrityksen taloutta. Rahavirta-analyysissä tarkastellaan rahavirtojen suuruutta ja niiden riittävyyttä liiketoiminnassa. Sijoitusanalyysijä tehdään ulkopuolisille sijoittajille ja lainanantajille. Sijoitusanalyysit keskittyvät pääsääntöisesti yrityksen pääomarakenteeseen, kassavirtoihin ja yrityksen arvon määrittämiseen. (Salmi 2020, 80–81.)

Kuvio 1. Yritys-, tilinpäätös- ja tunnuslukuanalyysi.

Asian selkeyttämiseksi Kuvio 1 havainnollistaa kolmea yleisesti käytettyä analyysityyppiä, niiden laajuutta sekä käyttötarkoitusta. Analyysien väliset sidokset ovat selkeitä, mutta ainoastaan tunnuslukuanalyysi keskittyy numeraalisen aineiston analysointiin.

3.2 Analyysin rajoitteet ja ongelmat

Tilinpäätöksen analyysijä voidaan toteuttaa monin eri tavoin, jolloin on tiedettävä tarkkaan mitä halutaan mitata ja millä keinoin haluttuun lopputulokseen päästään. Tilinpäätöksestä laskettavia tunnuslukuja on kehitetty lukuisia mittaamaan talouden eri ulottuvuuksia. Osa tunnusluvista on vakiintuneimpia kuin toiset, mutta oli kyse mistä tahansa tunnusluvusta on analyysijä tehdessä muistettava arvioida tunnuslukujen luotettavuutta. Mitattava tunnusluku ei saa olla riippuvainen mittaajasta ja mittaajien tulisi päästä samoihin tuloksiin. Toisaalta tilinpäätök-

sen analysoinnissa on huomattavasti harkinnanvaraisuutta, sillä lainsäädäntö ja tilinpäätösnormisto antaa vaihtoehtoisia ratkaisuja tilinpäätöksen toteuttamiseen, mikä on tilinpäätöksen analysoinnin heikkous. (Salmi 2020, 90–91.)

Tilinpäätöksen tunnuslukumuotoisessa analysoinnissa perimmäinen rajoite on, että analysointi rajoittuu vain siihen osaa yrityksen taloutta, mikä merkitään kirjanpitoon. Kirjanpitoon merkitään ainoastaan liiketapahtumia, jolloin esimerkiksi edulliset investoinnit ja hankinnat näkyvät tuloslaskelmassa vasta kun ne on myyty ulos yrityksestä. (Salmi 2020, 91.) Tilinpäätösajankohdalla on myös suuri vaikutus tilinpäätöksen analysointiin.

Tase kuvaa vain tilinpäätöspäivän taloudellista tilannetta, voi tilanne olla hyvinkin erilainen tilikauden toisena ajankohtana. Esimerkiksi merkittävä investointi voi saada taseen näyttämään merkittävästi erilaiselta normaaliin tilanteeseen verrattuna. Lisäksi tietyillä aloilla yrityksen toiminta voi olla todella sesonkipainotteista, jolloin yritys voi saada suurimman osan tilikauden tuotoista todella lyhyessä ajassa. Tilinpäätöksen analysoijä tehdessä on siis syytä muistaa, että tilinpäätöstieto kertoo ainoastaan yrityksen jo tapahtuneista asioista. Näin ollen tulevaisuuden kehitysarvioita voidaan päätellä vain rajallisesti. (Salmi 2020, 91–93.)

3.3 Tilinpäätöstietojen oikaisu

Tilinpäätöstietojen oikaisemisen perimmäisenä tarkoituksena on tehdä tilinpäätös mahdollisimman vertailukelpoiseksi. Luvussa 4.1 esitetyt periaatteet tilinpäätöksen laatimista varten antavat pohjan tilinpäätöksen vertailtavuudelle ja käytettävyydelle. Nykyinen lainsäädäntö antaa yrityksille harkinnanvaraa tilinpäätöksen oikaisemiseksi, jotta eri toimialojen ominaispiirteet tulisivat esille. Näin ollen tilinpäätöksen informaatioarvo on mahdollisimman suuri ja yrityksen tilinpäätöstä on selkeämpi verrata oman toimialan muihin yrityksiin ja kilpailijoihin. (Ikäheimo, Malmi, & Walden 2019, 103.)

Lainsäädäntö antaa yritysten käsitellä harkinnanvaraisia eriä oman toiminnan kannalta miellyttävimmällä tavalla. Toisaalta saman toimialan yritykset voivat päätyä hyvinkin erilaisiin ratkaisuihin, vaikka lähtökohdat olisivat samanlaiset. Eri yrityksillä on poikkeavia intressejä tilinpäätöstietojen esittämiseen. Yritys saattaa haluta esittää tuloksen kehitystä mahdollisimman tasaisena, jotta esimerkiksi sijoittajat kiinnostuisivat yrityksestä. Lainsäädäntö mahdollistaa menojen kulukirjausajankohdan siirron, kulun syntyajankohdan siirron sekä tulojen tulosvaikutuksen aikaistamisen. (Ikäheimo ym. 2019, 103.)

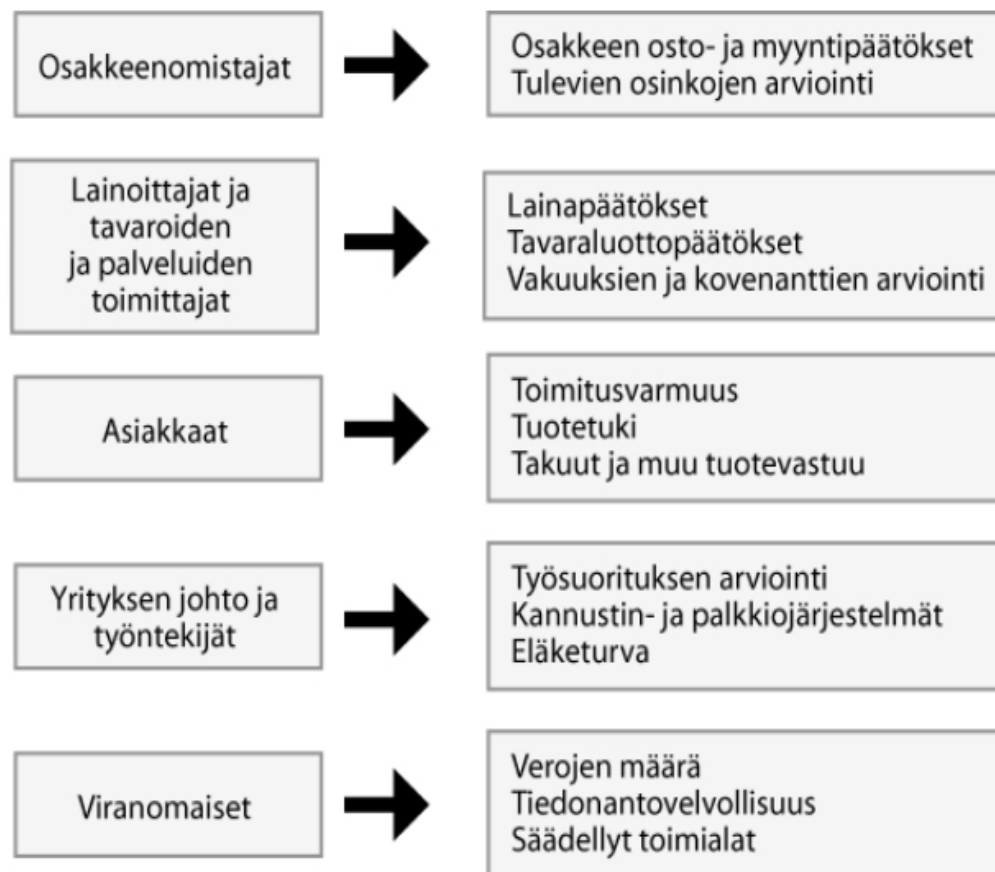
Harkinnanvaraisiin eriin sisältyy monia kirjauksia, joiden merkitsemiseen on syytä kiinnittää huomiota. Huomionarvoisia eriä ovat esimerkiksi omaisuuden käyvän arvon muutokset, varallisuuden arvon muutokset sekä varaston arvostusperiaatteet ja miten nämä on tilinpäätökseen kirjattu (Ikäheimo ym. 2019, 103). Vertailtavuuden parantamiseksi on aina selvitettävä, että tilikausien pituudet ovat yhtä pitkiä eikä niissä ole poikkeamia yritysten välisenä vertailuajankohtana. Poikkeavissa tilikausien pituuksissa tilinpäätöstiedot lasketaan normaalin, 12 kuukauden tilikauden ajalta.

Yritykset voivat myös käyttää eri normistoa tilinpäätöksen laadintaan. Suurin osa suomalaisista yrityksistä käyttää suomalaista kirjanpitonormistoa (FAS), mutta osa yrityksistä, varsinkin julkisesti noteeratut yritykset, noudattavat kansainvälistä IFRS-normistoa. Nämä normistot poikkeavat tietyiltä osilta toisistaan, joten niiden suora vertailu voi antaa vääristyneen kuvan. Olennainen ero kohdistuu tilinpäätökseen sisällytettävien erien arvostamisessa, jaksottamisessa ja esittämisessä. (Ikäheimo ym. 2019, 103.)

3.4 Analyysien hyväksikäyttö

Tilinpäätöksen analyysistä hyödyntävät kaikki yrityksen sidosryhmät, jotka tarvitsevat informaatiota yrityksen taloudellisesta asemasta tukemaan omaa päätöksensä-

tekoa (Kallunki 2014, 15). Kuviossa 2 on esitetty tyypillisiä analyysin käyttäjiä, joihin lukeutuu niin sisäisiä kuin ulkoisia sidosryhmiä. Jokaisella sidosryhmällä on toisistaan poikkeavat tarpeet ja käyttökohteet tilinpäätöksen analyysille.

Kuvio 2. Yrityksen sidosryhmät ja tilinpäätösanalyysin käyttökohteet.

Yrityksen osakkailla tilinpäätökset ovat tärkein tiedonlähde, kun arvioidaan yritystä sijoituskohteena. Osakkeenomistaja saa sijoitetulle pääomalleen tuottoa yrityksen arvonnousun sekä osinkojen kautta. Yrityksen kannattavuus on tärkeä mittari osakesijoittajalle, sillä vain kannattavan yrityksen osakkeen arvo nousee. Arvonnousuun vaikuttaa kannattavuuden kehityksen riski, joten liiketoiminnan riskejä kuvaavat tilinpäätökset helpottavat osakesijoittajan osto- ja myyntipäätöksiä. (Kallunki 2014, 15–16.)

Lainanantajat ja tavarantoimittajat ovat toinen tilinpäätöstä hyödyntävä sidosryhmä. Lainanantajat analysoivat yrityksen kassavirtaa ja sitä kautta yrityksen kykyä maksaa lainojen lyhennykset ja korot ajallaan. Myös tavarantoimittajat analysoivat yrityksen maksuvalmiutta erilaisten tunnuslukujen avulla. Tavarantoimittajien myöntämät maksuajat ovat huomattavasti lyhyemmät kuin lainanantajien, joten tavarantoimittajia kiinnostaa erityisesti yrityksen lyhyen aikavälin maksuvalmius. (Kallunki 2014, 16–17.)

Asiakkaille tärkeitä tilinpäätöksistä analysoitavia tietoja ovat toimitusvarmuus ja itse hyödykkeisiin liittyvät käytönaikaiset tuet sekä takuun tarjoaminen. Asiakkaat voivat tilinpäätöstietojen avulla arvioida yrityksen taloudellista suorituskykyä. Varsinkin jos kyseessä on pitkäkestoinen hankinta, ei sitä kannata ostaa taloudellisessa ahdingossa olevalta yritykseltä. (Kallunki 2014, 17–18.)

Liiketoimintaan liittyvät päätökset pohjautuvat pitkälti tilinpäätösinformaatioon. Yrityksen johdon näkökulmasta tulos ja tuloksen kasvu ovat tärkeitä vertailukohтия. Yrityksen johdon työsuoritusta arvioidaan taloudellisen menestyksen perusteella ja se on usein johdon palkitsemisen kriteeri. Myös työntekijöille voidaan maksaa palkkioita perustuen yrityksen tulokseen. Taloudellinen tilanne ja sen kehitys kiinnostaa työntekijöitä myös työpaikan säilyvyyden näkökulmasta. Lisäksi joillain yrityksillä voi olla työntekijöilleen eläkejärjestelmiä, joihin maksetaan yrityksen tuloksesta. (Kallunki 2014, 18).

Lainsäädännön vuoksi viranomaiset ovat yksi keskeisin tilinpäätösten käyttäjäryhmä. Tilinpäätöksistä määräytyy yrityksen verotettava tulos, josta verottaja on kiinnostunut. Pörssiyhtiöiden on tiedonantovelvollisuuden vuoksi julkaistava kaikki taloudellista asemaa koskevat tiedot, jotka ovat yleisesti tilinpäätöstietoja. Säädellyillä aloilla viranomaiset valvovat tilinpäätöstietoja, jotta esimerkiksi hinnoittelu pysyy kohtuullisena. (Kallunki 2014,18.)

4 TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI

Tilinpäätöksen tunnuslukujen tarkoituksena on muodostaa perusta yrityksen arvostukselle. Arvostuksen lähtökohtana on yrityksen kyky tehdä tulosta omistajille tulevaisuudessa. Liikevaihto ja sen kehitys suhteessa kuluihin kertoo, miten kannattavasta liiketoiminnasta on kyse. Liikevaihdon kehitykseen tarvitaan pääomaa, joka on usein rahoitettu omalla sekä vieraalla pääomalla. Arvonmuodostamisessa tärkeänä osana on tarkastella pääoman rakennetta, ja mistä lähteistä yritys rahoittaa omaa toimintaansa. (Ikäheimo ym. 2019, 107.)

Tunnuslukuanalyysin perimmäisenä tarkoituksena on kuvata yksittäisen arvon muodostumisen tekijää tai monien tekijöiden välisiä suhteita ja ajallista kehitystä (Ikäheimo ym. 2019, 107). Tunnuslukuanalyysin vahvuutena on vertailtavuuden helppous ja se toimii hyvin tarkempien analyysien perustana. Tunnuslukuanalyysi täydentää tilinpäätöslaskelmiin perustuvaa taloudellisen suorituskyvyn ja aseman rahamääräistä analyysiä. (Seppänen 2011, 111.)

Tunnuslukuanalyysijä on hyvä toteuttaa vertailemalla yrityksen tunnuslukuja toimialan ja läheisimpien kilpailijoiden tunnuslukuihin. Tällä tavalla pystytään tekemään johtopäätöksiä yrityksen eri osa-alueiden hyvyydestä, kehityksestä sekä vahvuuksista ja heikkouksista. Toisaalta myös mahdollisten yrityskumppaneiden ja alihankkijoiden talouden tunteminen on tärkeää. Nykyisin enää harva yritys hallitsee koko yritystoiminnan tarjontaketjua itsenäisesti, vaan se on pilkottu mm. ulkoistamalla palveluita. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen 2017, 316.)

4.1 Tunnuslukujen valinta

Tässä kappaleessa perehdytään opinnäytetyössä käytettäviin tunnuslukuihin. Tunnusluvuista määritellään mitä ne mittaavat, millä laskukaavoilla luvut johdetaan, sekä esitetään mahdolliset ohjearvot tunnusluville, mikäli sellaisia on annettu.

Opinnäytetyössä laskettavia tunnuslukuja valitaan neljästä eri kategoriasta, jotka kuvaavat jokainen omalta osaltaan yrityksen taloudellisen tilan muodostumista.

Tavoitteena on saada mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva yrityksen taloudellisista toimintaedellytyksistä ja kehityksestä.

Kuvio 3. Yrityksen taloudellisen tilan kokonaisuus.

Kokonaisvaltaisen talouden ymmärtäminen vaatii, että tunnuslukuanalyysissä kyetään vastaamaan Kuviossa 3 esitettyjen neljän perustekijän kysymyksiin (Salmi 2020, 88).

Toimeksiantajan tunnuslukuanalyysissä lasketaan kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja. Lisäksi lasketaan muutamia muita tunnuslukuja. Kannattavuuden tunnusluvuista päädyttiin valitsemaan liiketulosprosentti ja sijoitetun pääoman tuotto prosentti. Maksuvalmiuden tunnusluvuista lasketaan quick ratio, current ratio, ostovelkojen kiertoaika sekä myyntisaamisten kiertoaika. Vakavaraisuuden tunnusluvuista lasketaan omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus. Lisäksi muita tutkimuksessa laskettavia ja analysoitavia tunnuslukuja ovat liikevaihto/henkilö ja liikevaihdon muutosprosentti.

4.2 Kannattavuus

Kannattavuus on yrityksen tärkeimpiä toimintaedellytyksiä ja ydintavoitteita. Kannattavuuden tunnusluvut kuvaavat liiketoiminnan taloudellista menestymistä. Yksinkertaisuudessaan yrityksen tulojen ollessa suuremmat kuin menot, on toiminta

kannattavaa. Kannattavuutta voidaan Yritystutkimus ry:n (2017, 63) mukaan mitata kahdella eri tavalla; absoluuttisesti ja suhteellisesti. Absoluuttista kannattavuutta mitataan liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotuksena eli tuloksena. Suhteellinen kannattavuus puolestaan kuvaa voiton suhdetta yritykseen sijoitettuun pääomaan nähden.

Kannattavuuden tunnusluvut koostuvat tuloksen rakenteesta ja pääoman tuotosta. Tuloksen rakenteen tunnusluvut voidaan mitata tuloslaskelmasta laskeamalla liiketoiminnan tuotto- ja kuluerien erotuksia. Pääoman tuoton tunnusluvuissa yrityksen erinäisiä tuloseriä suhteutetaan siihen sijoitettuun pääomaan.

Tutkimuksessa käytettävistä kannattavuuden tunnusluvuista liiketulosprosentti kuvaa tuloksen rakennetta ja sijoitetun pääoman tuotto prosentti kuvaa yrityksen pääoman tuottoa. Molempia tunnuslukuja voidaan vertailla myös toimialasta riippumatta.

4.2.1 Liiketulos-%

Liiketulosprosentti on tuloslaskelmasta laskettava kannattavuuden mittari. Mikäli yrityksellä ei ole oikaisuja tuloslaskelmassa, kuten liiketoiminnan tuottojen ja kulujen siirtoja satunnaisiin eriin, on liiketulos sama kuin virallisen tuloslaskelman liikevoitto tai – tappio. Liiketulosprosentti kertoo, kuinka paljon liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja. (Yritystutkimus ry 2017,64.)

$$\text{Liiketulos} - \% = \frac{\text{liiketulos}}{\text{liiketoiminnan tuotot}} \times 100 \quad (1)$$

Tunnuslukuna liiketulosprosentti soveltuu hyvin yrityksen oman kehityksen seuraamiseen sekä toimialavertailuun. Yritystutkimus ry (2017, 65) on antanut liiketulosprosentin arviointiin seuraavat ohjeavot:

Yli 10 %	hyvä
5–10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

4.2.2 Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% mittaa tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle, tuottoa vaativalle pääomalle (Yritystutkimus ry 2017, 67–68). Tuottoa vaativaa pääomaa on kahdenlaista: vierasta ja omaa pääomaa. Lainanantaja sijoittaa korollista vierasta pääomaa ja omistaja sijoittavat omaa pääomaa. Sijoitetun pääoman tuotto-% lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto -\%} = \frac{\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{sijoitettu pääoman keskimäärin}} \times 100 \quad (2)$$

Sijoitettu pääoma keskimäärin lasketaan tilikauden alun ja lopun keskimääräisestä arvosta. Tunnusluvun vertailukelpoisuutta yritysten kesken saattaa heikentää se, että tilinpäätöksissä ei olla pystytty erottelemaan velkoja korollisiin ja korottomiin vieraisiin pääomiin (Alma Talent, 2021).

4.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuuden tarkoitus on kuvata yrityksen kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuuden tunnusluvut kertovat, miten yrityksen käytössä oleva pääoma on jakaantunut vieraaseen ja omaan pääomaan. Mitä enemmän yrityksellä on suhteellisesti mitattuna omaa pääomaa yrityksen koko rahoitusrakenne, sitä vakavaraisempi yritys on. Vakavaraisimmilla yrityksillä on myös pienempi rahoitusriski, jolloin velan saaminen on helpompaa. (Seppänen 2011, 84.)

4.3.1 Omavaraisuusaste %

Omavaraisuusaste kertoo yrityksen rahoituksellisesta rakenteesta eli oman pääoman suhteesta kokonaispääomaan. Omavaraisuusasteen tarkoituksena on mitata yrityksen kykyä selviytyä tappioita ja pitkäaikaisista velvoitteista (Yritystutkimus ry 2017, 69). Tunnusluvun arvoon vaikuttaa taseen erien arvostus todellisuutta vastaavaksi. Kuitenkin tunnusluku voidaan laskea oikaisemattomasta tilinpäätöksestä, ellei yrityksellä ole oikaisuja vaativia eriä taseessa.

$$\text{Omavaraisuusaste \%} = \frac{\text{oikaistu oma pääoma}}{\text{oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100 \quad (3)$$

Yritystutkimus ry (2017, 70) on asettanut omavaraisuusasteelle seuraavat ohjearvot:

yli 40 %	hyvä
20–40 %	tydyttävä
alle 20 %	heikko

4.3.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa yrityksen kokonaisvelkojen suhdetta toiminnan laajuuteen eli liikevaihtoon. Tunnuslukua voidaan luotettavasti verrata vain saman toimialan yritysten kanssa, eikä tunnusluvulla ole selkeitä ohjearvoja. Suhteellinen velkaantuneisuus voidaan kuitenkin varsin luotettavasti laskea oikaisemattomastakin tilinpäätöksestä. (Yritystutkimus ry 2017, 70.)

$$Velka - \% = \frac{\text{oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{liikevaihto (12kk)}} \times 100 \quad (4)$$

4.4 Maksuvalmius

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kyvykkyyttä suoriutua maksuistaan ja muista velvoitteistaan määrättyssä ajassa, mahdollisimman edullisella tavalla. Maksuvalmiuden tunnusluvuilla kuvataan yrityksen rahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä sekä pääoman käytön tehokkuutta (Alma Talent 2021; Salmi 2020, 157–158). Seuraavissa alaluvuissa esitetään ne maksuvalmiuden tunnusluvut, joita tutkimuksessa analysoidaan.

4.4.1 Quick ratio

Quick ratio mittaa, kuinka hyvin yritys pystyy selviytymään kaikista lyhytaikaisista veloistaan pelkän rahoitusomaisuuden turvin. Tunnusluku mittaa yrityksen kassan riittävyyttä ja rahoituspuskurin suuruutta. Quick ratio kertoo yrityksen valmiudesta reagoida ennalta suunnittelemattomiin, yllättäviin kulueriin. Tunnusluku ei sisällä vaihto-omaisuutta, sillä sen käypä arvo on usein pienempi realisoituneena. (Seppänen 2011, 88).

$$Quick\ ratio = \frac{\text{rahoitusomaisuus} - \text{osatuloutussaamiset}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}} \quad (5)$$

Yritystutkimus ry (2017, 75) on antanut tunnusluvulle seuraavat ohjearvot:

Yli 1	hyvä
0,5–1	tydyttävä
alle 0,5	heikko

4.4.2 Current ratio

Current ratio mittaa myös yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloista, niin kuin quick ratio. Current ration tarkastelunäkökulma on hieman pidempi, sillä myös vaihto-omaisuus otetaan mukaan tarkasteluun. Tunnusluvun lähtökohtana on, että vaihto-omaisuus voidaan realisoida, jotta selvitään lyhytaikaisista veloista. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{vaihto - omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma}} \quad (6)$$

Yritystutkimus ry (2017, 75) on antanut tunnusluvulle seuraavat ohjearvot:

Yli 2	hyvä
1–2	tydyttävä
alle 1	heikko

4.4.3 Ostovelkojen kiertoaika

Ostovelkojen kiertoaika mittaa, kuinka kauan kestää ennen kuin yrityksen käyttöön hankitut hyödykkeet maksetaan. Ostovelkojen kiertoaikoja saattaa pidentää ostovelkoihin sisältyvät liiketoiminnan muut menot, sekä investointimenoista johtuvat laskut (Seppänen 2011, 82; Yritystutkimus ry 2017, 82).

$$\begin{aligned} \text{Ostovelkojen kiertoaika, pv} \\ = \frac{365 \times (\text{ostovelat} + \text{sisäiset ostovelat})}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut (12kk)}} \quad (7) \end{aligned}$$

Ostovelkojen kiertoaika mitataan päivissä, joita on käytetty ostojen maksuun. Tunnusluvun arvoon vaikuttaa, kuinka pitkiä maksuaikoja yritykset pääsääntöisesti antavat. Yleisesti ottaen maksuaikojen pidentyminen vuosien saatossa kertoo yrityksen maksukyvyn heikentymisestä.

4.4.4 Myyntisaamisten kiertoaika

Myyntisaamisten kiertoaika mittaa, kuinka kauaksi aikaa yrityksen käyttöpääomaa sitoutuu yrityksen myyntisaamisiin. Myyntisaamisten kiertoaikoja pidentää myös sellaiset erät, jotka eivät ole yrityksen liikevaihtoa. Esimerkiksi arvonlisävero ja kuljetukset pidentävät todellista myyntitulojen perusteella laskettavaa kiertoaikaa. Toisaalta mahdolliset osatuloutukset saavat kiertoajan näyttämään todellisuutta lyhyemmiltä. (Seppänen 2011, 81; Yritystutkimus ry 2017, 73.)

$$\begin{aligned} & \text{Myyntisaamisten kiertoaika, pv} \\ & = \frac{365 \times (\text{myyntisaamiset} + \text{sisäiset myyntisaamiset})}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \quad (8) \end{aligned}$$

4.5 Muut tunnusluvut

Kuviossa 3 esitetyn yrityksen taloudellisen tilan kokonaisuuden täydentää kysymys siitä, että kasvaako liiketoiminta. Seuraavissa alaluvuissa esitetään tutkimuksessa käytettävät muut tunnusluvut, joiden avulla pyritään vastaamaan tähän kysymykseen. Näiden tunnuslukujen tarkoituksena on täydentää kannattavuuden, vakava-raisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja.

4.5.1 Liikevaihto/henkilö

Liikevaihto suhteutettuna henkilöstöön mittaa yrityksen henkilöstön tehokkuutta. Tunnusluvun mitattavuutta vaikeuttaa sen laskenta, joka perustuu yrityksen keskimääräiseen henkilöstömäärään tilikaudella. Tilikauden aikaiset henkilöstöluvut voivat vaihdella, jolloin on syytä katsoa useamman vuoden tilinpäätöksistä keskimääräistä henkilöstömäärää.

$$\text{Liikevaihto/henkilö (1000€)} = \frac{\text{liikevaihto (12kk)}}{\text{henkilöstö keskimäärin}} \quad (9)$$

Kaikilla yrityksillä ei kuitenkaan ole välttämättä omaa henkilöstöä. Yritykset voivat palkata vuokrahenkilöstöä tai ostaa henkilöstön ulkopuolisilta palveluntarjoajilta. Tunnusluku antaa kuitenkin hyvän vertailuarvon yrityksille, mikäli henkilöstön määrä pysyy tasaisena eri tilikausien välillä.

4.5.2 Liikevaihdon muutos-%

Liikevaihdon muutosprosentti on tunnusluku, joka kuvaa yrityksen volyymin kehitystä tilikausien välillä. Tunnuslukua verrataan tilikaudella edellisen tilikauden liikevaihtoon. Tunnuslukua voidaan käyttää esimerkiksi toimialan sisäiseen vertailuun ja kilpailijavertailuun.

$$\begin{aligned} & \text{Liikevaihdon muutos} - \% \\ & = \frac{\text{liikevaihto (12kk)} - \text{liikevaihto edellisellä tilikaudella (12kk)}}{\text{Liikevaihto edellisellä tilikaudella (12kk)}} \quad (10) \end{aligned}$$

Tunnuslukua analysoitaessa on hyvä muistaa verrata sitä liikevaihdollisesti mahdollisimman samankokoisiin yrityksiin. Pienen liikevaihdon omaavat yritykset ovat alttiimpia suurille liikevaihdon muutosprosentteille kuin isommat yritykset. Suuren liikevaihdon omaavan yrityksen kasvu voi näyttää prosentuaalisesti hyvinkin pieneltä, vaikka tulos olisikin hyvä

5 TOIMEKSIANTAJAN TUNNUSLUKUANALYYSI

Analyysin lähtökohtana on tarkastella toimeksiantajayrityksen tunnuslukujen kehitystä tilikausina 2018–2021. Jotta analyysistä saadaan mahdollisimman perusteellinen toimeksiantajayritykselle, tutkimukseen on otettu mukaan viiden saman toimialan yritysten tuoreimmat tilinpäätökset, jotka päättyvät tilikauteen 2020. Toimeksiantajayrityksen tuorein tilinpäätös on tilikaudelta 2021. Kyseinen tilikausi on tutkimuksen kannalta tärkeä, jotta voidaan tarkastella koronapandemian vaikutuksia yrityksen taloudelliseen kehitykseen koko tilikauden ajalta.

Nämä vertailuyritykset on valittu toimeksiantajayritystä liikevaihdollisesti lähimpänä olevista yrityksistä. Vertailuyritykset ovat: Euran Konepiste Oy, Kari Kuokka Oy, Lapin Toimistotieto Oy, Porvoon Kodintekniikka Oy, sekä Porvoon Mikrokulma Oy. Yritysten tilinpäätöstiedot on haettu Suomen Asiakastieto Oy:n julkaisemalta voitto + CD:ltä. Toimeksiantajan tunnuslukuja tullaan vertaamaan vertailuyritysten samojen tunnuslukujen keskiarvoon.

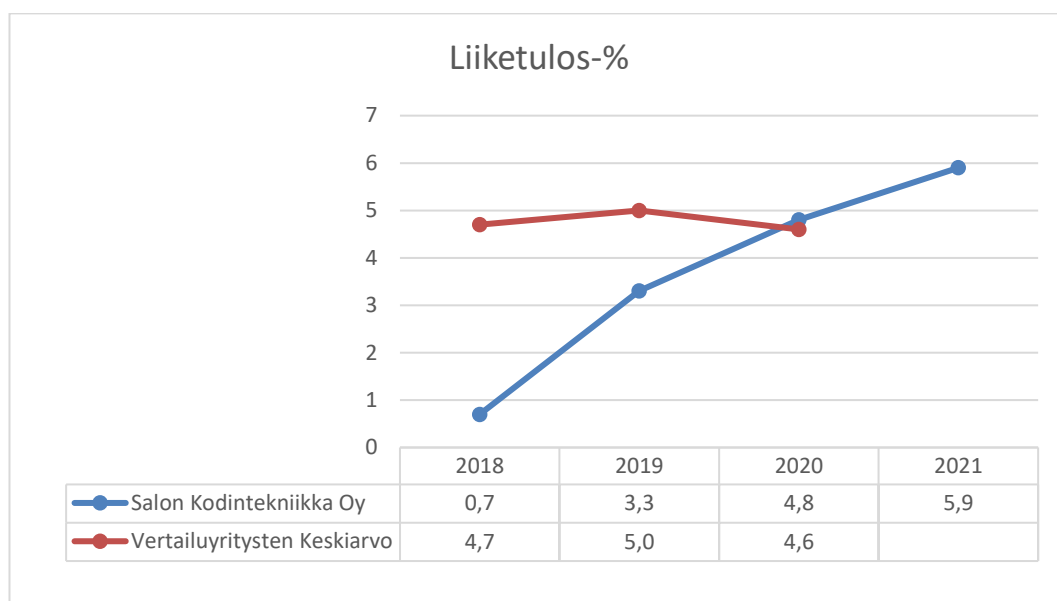
Pienen otannan vuoksi tunnuslukujen vertailu keskiarvoon antaa todenmukaisemman tutkimustuloksen kuin vertailu mediaaniarvoihin. Tunnuslukuanalyysi toteutetaan Navita Yritysmalli-työkalua hyväksikäyttäen. Tarkoituksena on luoda laajempi kuva toimialan kehityksestä ja mahdollisista trendeistä.

5.1 Yrityksen esittely

Salon Kodintekniikka Oy on vuonna 2016 perustettu suomalainen osakeyhtiö, jonka pääasiallinen toimiala on Kodintekniikka. Yritys toimii franchising menettelyllä osana suurta kodinelektroniikkaketjua. Tuotteiden jakelu myymälään tapahtuu keskusvaraston kautta, joka sijaitsee Jönköpingissä Ruotsissa. Toimeksiantajayrityksen virallinen päätoimialaluokitus on 47540 sähköisten kodinkoneiden vähittäiskauppa. Yrityksen liikevaihto vuonna 2021 oli 8,43 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 394 tuhatta euroa. Viimeisimpänä tilikautena yrityksellä oli keski-

määrin 16 työntekijää. Salon Kodintekniikka ei varsinaisesti harrasta verkkokaup-
patoimintaa, mutta verkkosivujen kautta pääsee tutustumaan tuotteisiin ja niitä
pystyy varaamaan. Tuotteiden ostaminen ja nouto tapahtuu myymälässä.

5.2 Kannattavuus

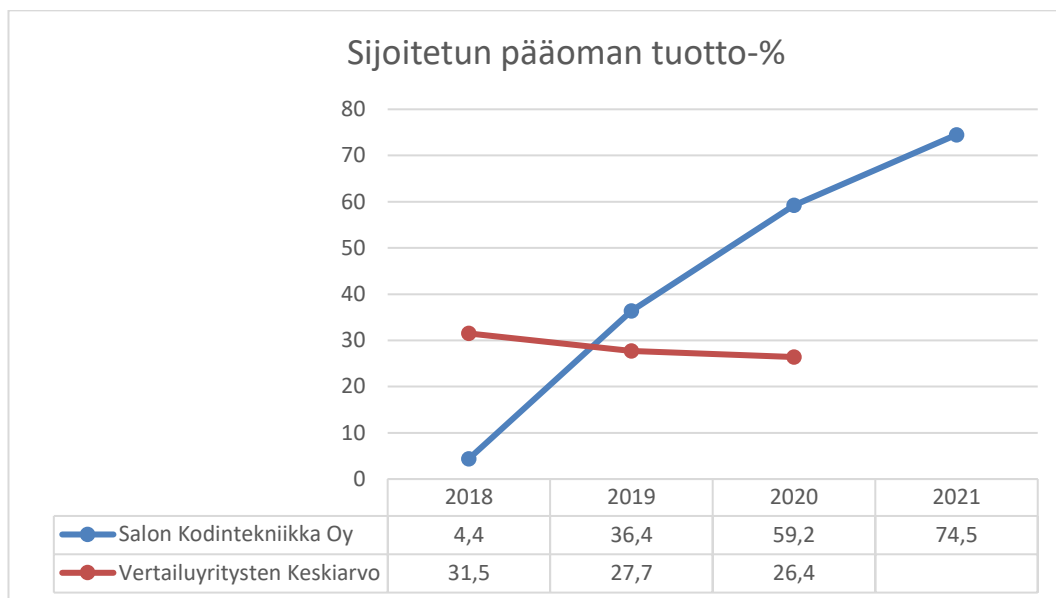

Kuvio 4. Liiketulosprosentin kehitys tarkasteluajankohtana.

Ensimmäinen toimeksiantajalle laskettu kannattavuuden tunnusluku oli liiketulos-
prosentti. Liiketulosprosentilla pyrittiin selvittämään kuinka paljon yritykselle jää
liiketoiminnan tuotoista jäljelle ennen rahoituseriä ja veroja. Kuviosta 4 käy ilmi,
että Salon Kodintekniikan sekä vertailuyritysten keskiarvo on Yritystutkimus ry:n
(2017, 65) mukaan koko tarkasteluajankohtana joko heikolla tai tyydyttävällä ta-
solla.

Toimeksiantajan liiketulosprosentti on noussut joka tilikaudella tarkasteluajan-
kohtana. Vuonna 2018 liiketulosprosentti oli lähellä nollaa, mutta kyseinen tili-
kausi oli vasta yrityksen ensimmäinen. Vuonna 2020 yrityksen liiketulosprosentti
oli jo samalla tasolla mitä vertailuyrityksillä. Vertailuyrityksien keskiarvo on pysy-
nyt tarkasteluajankohtana tasaisena, eikä suuria nousuja tai laskuja ole ollut.

Toimeksiantajan näkökulmasta liikeulosprosentti antaa hyvän kuvan yrityksen kannattavuuden kehityksestä ja vertailusta toimialan yrityksiin. Tunnuslukuna liikeulosprosentti ei sisällä rahoituskuluja ja veroja, jolloin velalliset ja velattomat yritykset ovat vielä verrattavissa keskenään.

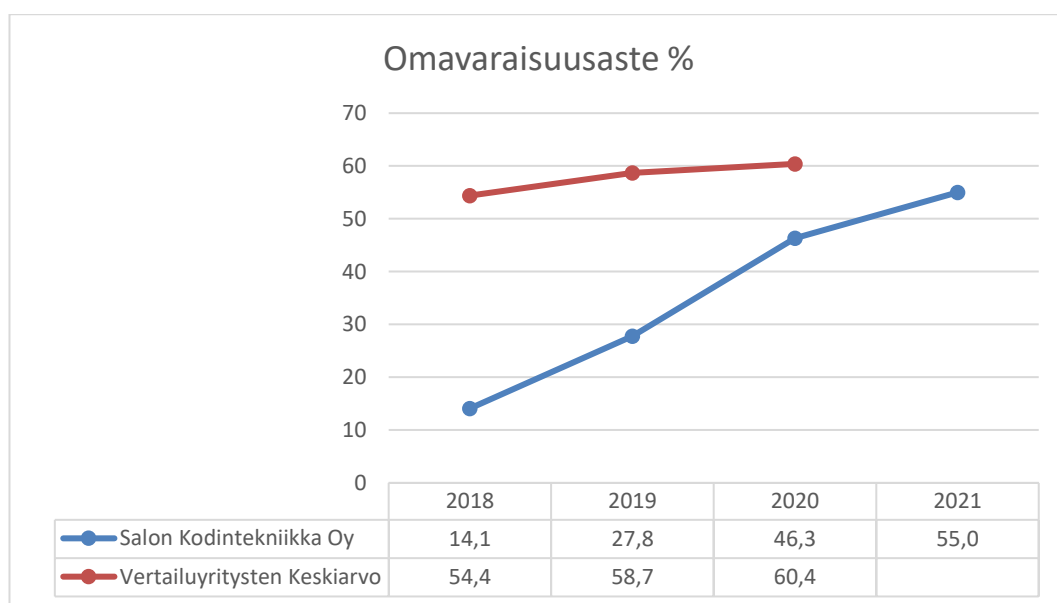
Kuvio 5. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin kehitys tarkasteluajankohtana.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin avulla pyrittiin selvittämään, kuinka paljon toimeksiantajan sijoittamalle pääomalle on saatu tuottoa. Tunnuslukua on hyvä peilata liikeulosprosentin kehityksen ohessa, sillä mukana on nyt myös rahoituskulut ja verot. Kuvio 5 voidaan todeta, että sijoitetun pääoman tuotto on kehittynyt tarkasteluajankohtana samanlaisesti, kuin Kuviossa 4 esitetty liikeulosprosentti.

Vuoden 2018 heikkoa arvoa selittää pieneksi jäänyt liikeulos. Tuloksen kasvaessa koko tarkastelujakson aikana, myös sijoitetun pääoman tuotto on kasvanut reilusti. Toisaalta vertailuyrityksillä sijoitetun pääoman tuottoprosentti on ollut laskeva koko tarkastelujakson ajan. Tämä johtuu osittain maksettujen verojen määrästä, sekä investointeihin käytetyistä varoista.

Tuoreena yrityksenä Salon Kodintekniikan rahoituskulut ja verot ovat olleet suhteellisen pienet ensimmäisinä tilikausina. Tämä selittää suuret arvot sijoitetun pääoman tuotossa tilikausien 2019 ja 2021 välillä. Vertailuyritysten omat pääomat ovat laskeneet tilikausina, mikä näkyy sijoitetun pääoman tuotossa. Kokonaisuudessaan sijoitetun pääoman tuotto prosentti on pysynyt yli 25 prosentin koko tarkastelujakson ajan, mikä on todella hyvä lukema.

5.3 Vakavaraisuus

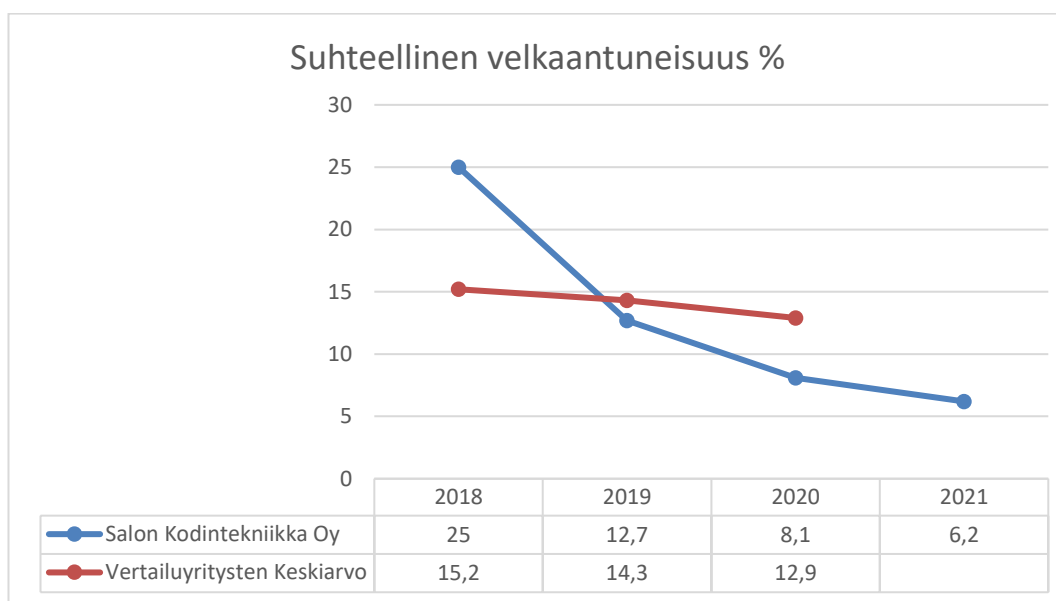

Kuvio 6. Omavaraisuusasteen kehitys tarkastelujakohtana.

Ensimmäisenä vakavaraisuuden tunnusluvusta laskettiin omavaraisuusaste, mikä kertoo kuinka paljon yrityksen varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Salon Kodintekniikan omavaraisuusaste oli vuosina 2018 ja 2019 joko heikolla tai tyydyttävällä tasolla. Vuoden 2018 heikkoon omavaraisuusasteeseen vaikutti suuresti vieraan pääoman tarve yrityksen ensimmäisellä tilikaudella. Seuraavilla tilikausilla yritystoiminnan kannattavuuden kehittyessä on myös vieraan pääoman tarve heikentynyt huomattavasti.

Yritystutkimus ry:n (2017, 70) ohjearvojen mukaan omavaraisuusaste on erinomainen, kun sen arvo on yli 40. Toimeksiantajayrityksen omavaraisuusprosentti

ylitti tämän rajan vuonna 2020, jolloin arvo nousi lukemaan 46,3. Viimeisimpänä tilikautena 2021 yrityksen omavaraisuusprosentti nousi yhä enemmän, 55,0 prosenttiin. Vertailuyrityksien keskiarvo pysyi koko tarkasteluajankohtana erinomaisena, arvojen ollessa 50–60 prosentin välillä. Huomioitavaa on, että toimeksiantajayrityksen sekä vertailuyritysten arvot nousivat jokaisena tilikautena tarkasteluajankohtana, jota selkeyttää Kuviossa 6 näkyvät nousevat käyrät.

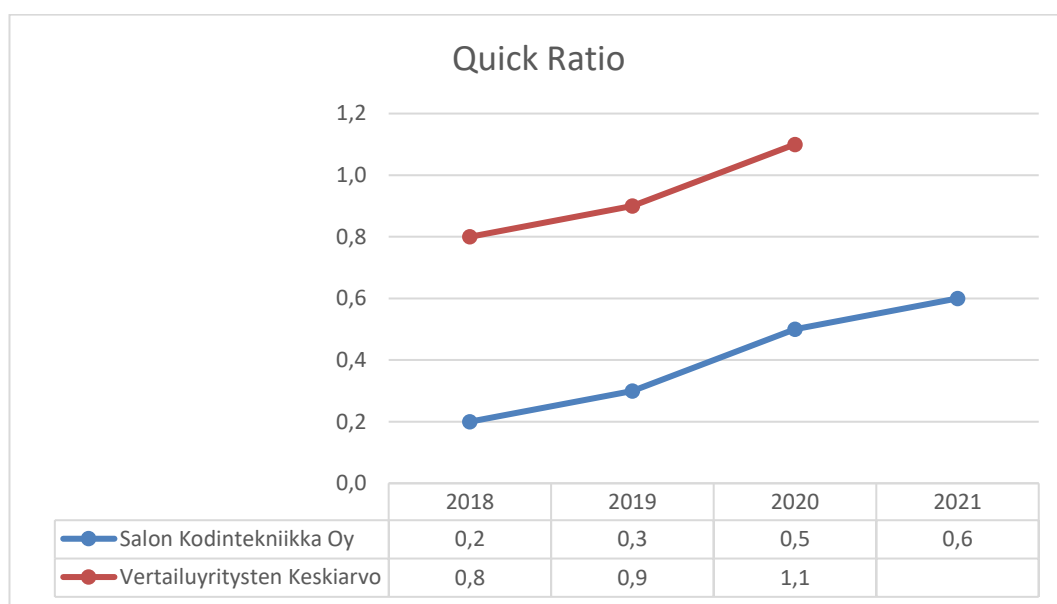
Kuvio 7. Suhteellisen velkaantuneisuuden kehitys tarkasteluajankohtana.

Toisena vakavaraisuuden tunnusluvusta laskettiin suhteellinen velkaantuneisuusprosentti, millä kuvattiin kokonaisvelkojen suhdetta liikevaihtoon. Kuviossa 7 esitetään suhteellisen velkaantuneisuuden kehitystä tarkasteluajankohtana. Salon Kodintekniikan suhteellinen velkaantuneisuus on laskenut jokaisena tilikautena tarkasteluajankohtana.

Eniten arvo putosi tilikausien 2018 ja 2019 välillä, jolloin lyhytaikaista vierasta pääomaa vähennettiin reilusti, liikevaihdon pysyessä kuitenkin verrattain samana. Vuodesta 2019 lähtien suhteellinen velkaantuneisuus on laskenut pitkälti liikevaihdon merkittävän kasvun myötä. Lisäksi lyhytaikaiset ostovelat ovat pienentyneet lähes jokaisella tilikaudella tarkastelujakson aikana, mikä vaikutti suhteellisen velkaantuneisuuden vähenemiseen.

Vertailuyrityksillä suhteellinen velkaantuneisuus laski myös jokaisella tilikaudella tarkastelujakson aikana. Lasku on vielä ollut tasaisempaa jokaisella tilikaudella kuin toimeksiantajalla, mikä kuvaa tasaista liikevaihdon kehitystä. Kokonaisuudessaan suhteellisen velkaantuneisuuden arvot ovat erittäin hyviä koko tarkastelujakson aikana.

5.4 Maksuvalmius

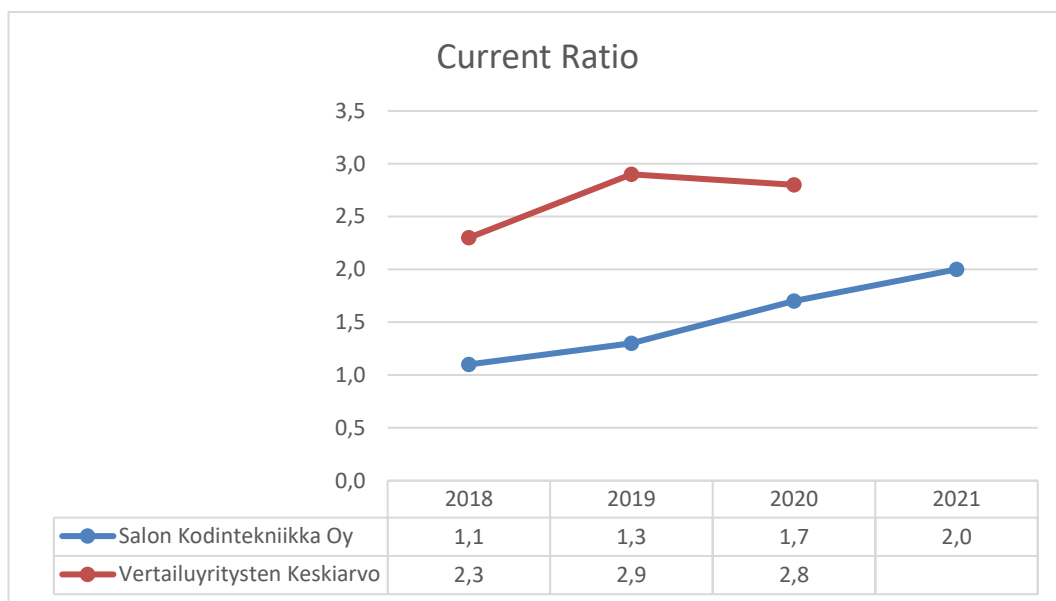
Kuvio 8. Quick ration kehitys tarkasteluajankohtana.

Ensimmäisenä maksuvalmiuden tunnusluvusta toimeksiantajayritykselle laskettiin quick ratio. Tunnusluvun avulla haluttiin mitata yrityksen kassan riittävyyttä ja rahoituspuskurin suuruutta. Tunnusluvun ohjearvojen mukaan alla 0,5 kuvaa heikkoa arvoa, 0,5–1 tyydyttävää arvoa ja yli 1 hyvää arvoa.

Kuvio 8 esittää quick ration kehitystä tarkasteluajankohtana. Kuvioista käy ilmi, että Salon Kodintekniikan quick ratio on ollut joko heikolla tai tyydyttävällä tasolla koko tarkastelun aikana. Heikkoja quick ration arvoja selittää yrityksen perustamisvaihe, jolloin lyhytaikaisen vieraan pääoman tarve on ollut huomattavan suuri suhteessa rahoitusomaisuuteen. Quick ration arvoja heikentää myös tilinpäätöshetkien ostovelat, jotka ovat olleet korkeat vuosina 2018 ja 2019. Vuosina 2020

ja 2021 ostovelat ovat olleet melkein puolet pienemmät edellisiin tilikausiin verrattuna.

Kuvio 8 osoittaa, että toimeksiantajayrityksen quick ration kehitys on kuitenkin ollut nousevaa joka tilikaudella. Vertailuyrityksien keskiarvo on myös noussut joka tilikaudella. Vertailuyritysten keskiarvo nousi hyvälle tasolle vuonna 2020.

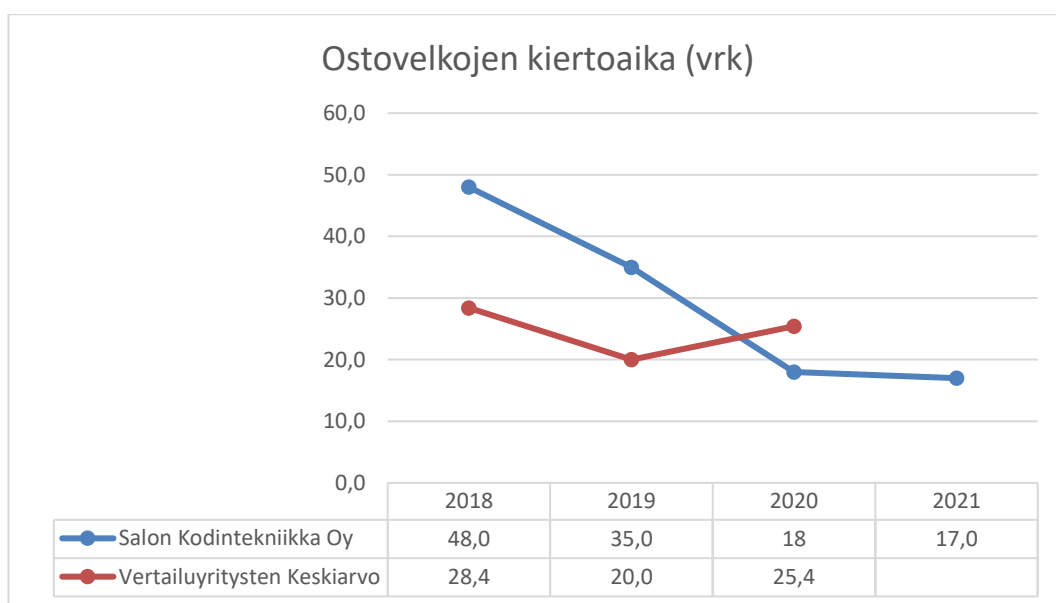
Kuvio 9. Current ration kehitys tarkasteluajankohtana.

Toisena maksuvalmiuden tunnusluvusta laskettiin current ratio, jonka avulla haluttiin selvittää yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloista rahaksi muutettavilla omaisuuserillä. Tunnusluku eroaa quick ratiosta vaihto-omaisuudella, jota ei siinä laskettu mukaan.

Kuvio 9 kuvaa current ration kehitystä tarkastelujakson aikana. Tunnusluvun ohjearvojen mukaan toimeksiantajan current ratio on ollut lähes koko tarkasteluajankohtana tyydyttävällä tasolla. Tilikaudella 2021 arvo nousi hyvälle tasolle. Salon Kodintekniikan current ration kehitystä osoittaa hyvin se, että arvo on lähes tuplaantunut kolmessa vuodessa. Vaihto-omaisuuden osuus on ollut Salon Kodintekniikalla huomattava kaikista likvideiksi varoiksi laskettavista omaisuudesta

koko tarkastelujakson aikana, jonka vuoksi arvot ovat olleet paremmat kuin quick ratioissa.

Vertailuyritysten keskiarvo on ollut hyvällä tasolla koko tarkasteluajankohtana. Kuviosta 8 huomataan, ettei arvo ole kehittynyt niin tasaisesti kuin toimeksiantajayrityksellä. Kuitenkin voidaan todeta, että toimialalla likvideiksi varoiksi muutettavissa erissä vaihto-omaisuuden merkitys on suuri, sillä tavoitearvoihin nähden current ratioissa arvot olivat parempia kuin quick ratioissa.

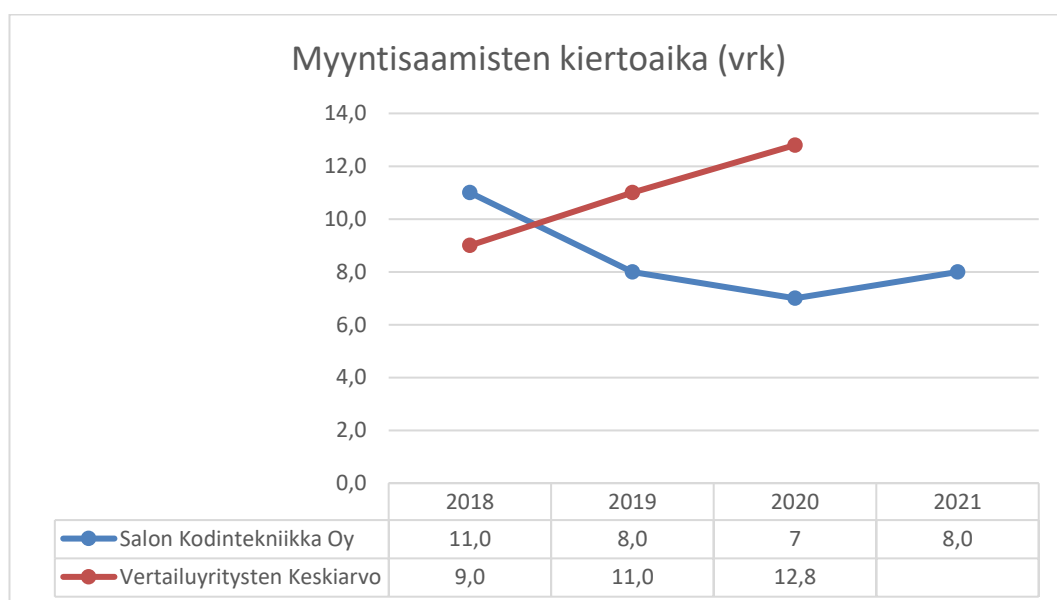
Kuvio 10. Ostovelkojen kiertoaajan kehitys tarkasteluajankohtana.

Kolmantena maksuvalmiuden tunnusluvusta laskettiin ostovelkojen kiertoaika, jolla haluttiin mitata yrityksen kykyä maksaa sen käyttöön hankitut hyödykkeet. Kuvio 10 kuvaa ostovelkojen kiertoaajan kehitystä tarkasteluajankohtana. Salon Kodintekniikalla ostovelkojen maksuun on käytetty joka vuosi vähemmän päiviä edelliseen vuoteen verrattaessa.

Kuviosta 10 selviää, että ostovelkojen kiertoaajat ovat olleet toimeksiantajayrityksellä huomattavan pitkiä kahtena ensimmäisenä vuonna tarkastelun aikana. Yli 30 päivän maksuajat ovat pitkiä suhteessa toimialalla vallitseviin maksuaikoihin. Kuitenkin ostovelkojen kiertoaajat ovat lyhentyneet merkittävästi tarkastelun aikana.

Salon Kodintekniikan ostovelkojen kiertoaika on laskenut 48 päivästä 17 päivään kolmessa vuodessa, joka kuvaa merkittävästi yrityksen maksuvalmiuden parantamista.

Salon Kodintekniikkaan verrattuna vertailuyritysten keskimääräinen ostovelkojen kiertoaika on ollut ailahtelevampaa tarkastelun aikana. Ostovelkojen kiertoaika on laskenut ja noussut vertailuyrityksillä, mutta kuitenkin pysynyt koko ajan alle 30 päivän. Toimeksiantajayrityksen ostovelkojen kiertoaika on laskenut rajusti kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Vuonna 2021 lasku pieneni huomattavasti, koronapandemian mahdollisesti vaikuttaessa yrityksen varojen käyttöön.

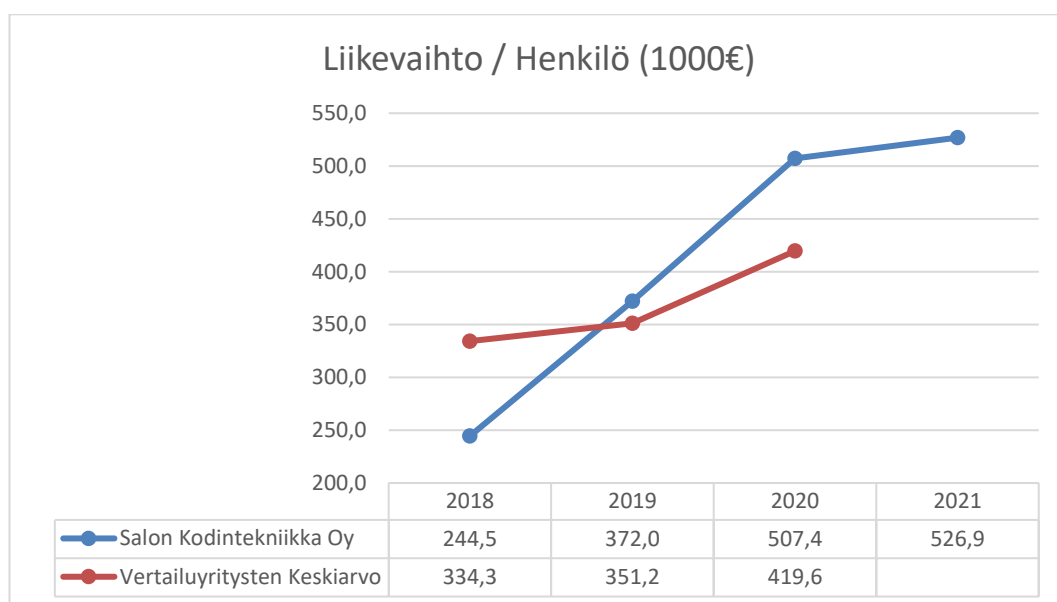
Kuvio 11. Myyntisaamisten kiertoaajan kehitys tarkasteluajankohtana.

Viimeisenä maksuvalmiuden tunnusluvusta laskettiin toinen kiertoaikamittari, myyntisaamisten kiertoaika, joka mittaa yrityksen kykyä periä saataviaan. Kuvioista 11 voidaan todeta, että myyntisaamisten kiertoaika on ollut huomattavasti nopeampaa kuin Kuviossa 10 esitetty ostovelkojen kiertoaika. Toisaalta myyntisaatavien kierto on myös hyvä olla hieman nopeampaa kuin ostovelkojen kierto. Näin yrityksen käyttöpääomaa ei sitoudu liian pitkäksi aikaa yrityksen prosesseihin (Seppänen 2011, 81.)

Salon Kodintekniikan myyntisaamisten kiertoaika on laskenut kolmena ensimmäisenä vuonna, kun taas vertailuyritysten keskiarvo on noussut joka vuosi samana ajanjaksona. Tosin myyntisaamisten kiertoaikojen muutokset ovat olleet koko tarkasteluajankohtana kolmen päivän sisällä sekä Salon Kodintekniikalla että vertailuyrityksillä, jota osoittaa Kuvio 11.

Myyntisaamisten kiertoajoissa on erittäin pieniä muutoksia, kun verrataan ostovelkojen kiertoaikaan. Annetut maksuajat ovat pysyneet lyhyinä ja perintä on toiminut hyvin. Kuitenkin vuonna 2021 toimeksiantajayrityksen myyntisaamisten kiertoaika on noussut päivällä, vaikka muina vuosina kiertoaika on pienentynyt. Tämä saattaa johtua myös koronapandemian vaikutuksista muiden yritysten maksuvalmiuteen sekä käyttöpääomien hallintaan.

5.5 Muut tunnusluvut

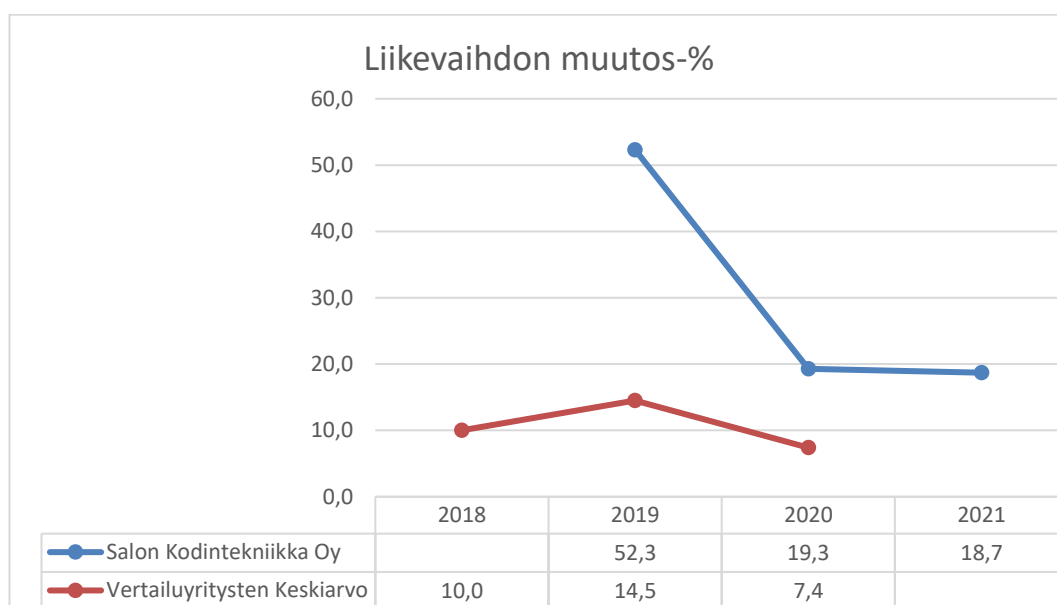

Kuvio 12. Liikevaihto/henkilö kehitys tarkasteluajankohtana.

Muista tunnusluvuista laskettiin liikevaihto työntekijää kohti. Tunnusluvun avulla haluttiin mitata yrityksen henkilöstön tehokkuutta. Kuviossa 12 on esitetty liikevaihdon kehitys työntekijää kohti tarkasteluajankohtana.

Salon Kodintekniikan liikevaihto työntekijää kohden on kasvanut runsaasti vuosien 2018–2020 välillä. Sekä vuonna 2019 että vuonna 2020 liikevaihto nousi noin 130 000 euroa työntekijää kohti. Vuonna 2021 liikevaihto työntekijää kohti nousi enää vain noin 20 000 euroa. Eron huomaa selkeästi, kun katsoo viivakaavion kehitystä Kuviossa 12. Toisaalta toimeksiantajayrityksen keskimääräinen henkilöstö kasvoi kahdella työntekijällä vuonna 2021.

Vertailuyritysten keskiarvo on noussut tasaisemmin koko tarkastelun aikana. Kuitenkin liikevaihto työntekijää kohden on kasvanut joka tilikaudella. Suurimmillaan liikevaihto työntekijää kohden kasvoi vuonna 2020, jolloin luku oli noin 70 000 euroa suurempi edelliseen vuoteen verrattuna. Kaiken kaikkiaan koko otannan tehokkuus on kasvanut tarkastelujakson aikana.

Kuvio 13. Liikevaihdon muutosprosentin kehitys tarkasteluajankohtana.

Viimeisenä tunnuslukuna laskettiin liikevaihdon muutosprosentti, jonka tarkoituksena oli kuvata yrityksen liiketoiminnan kasvun kehittymistä. Kuvio 13 esittää liikevaihdon prosenttimuotoista kehitystä tarkasteluajankohtana. Kuvioista voidaan huomata, että kaikki luvut ovat positiivisia, joten yritysten liikevaihdot ovat kasvaneet aina edellisiin tilikausiin verrattuna.

Salon Kodintekniikan ensimmäinen lukema saatiin vasta tilikaudella 2019, sillä vuonna 2018 oli yrityksen ensimmäinen tilinpäätös. Liikevaihto nousi 7,5 prosenttia, mutta seuraavina kahtena vuonna liikevaihto nousi melkein 20 prosenttiyksiköä. Liikevaihto on prosentuaalisesti kasvanut reilusti, mutta volyymien muuttuessa korkeammiksi on prosentuaalista kasvua vaikeaa pitää yhtä korkeana.

Kuvion 13 mukaan liikevaihto on kasvanut prosentuaalisesti myöskin vertailuyrityksillä. Vertailuyrityksillä liikevaihdon kasvu on ollut vuosittain 7,4 prosentin ja 14,5 prosentin välillä. Kokonaisuudessaan liikevaihdon muutos on ollut pienimmillään 7,4 prosenttia vuodessa, mitä voidaan jo pitää terveellisenä lukemana.

6 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tarkoituksena oli mitata, kuinka koronapandemia on vaikuttanut yrityksen taloudellisten osa-alueiden kehitykseen vuosien 2018–2021 välisenä ajanjaksona. Tutkimusongelmaan pyrittiin antamaan vastaus toteuttamalla tunnuslukuanalyysi toimeksiantajayrityksen tilinpäätöksistä. Laskettujen tunnuslukujen arvoja verrattiin Yritystutkimus ry:n asettamiin ohjearvoihin sekä tutkimuksessa mukana olleiden viiden sähköisten kodinkoneiden vähittäiskaupan keskiarvoihin.

Tutkimuksen ensisijaisena tavoitteena oli selvittää, miten tilinpäätöstiedoista muodostetaan kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnusluvut ja kuinka niiden avulla pystytään kuvaamaan yrityksen taloudellista tilannetta. Yrityksen taloudelliseen kokonaisuuteen paneuduttiin teorialuvuissa, jonka avulla aihetta avattiin. Yrityksen taloudellisten lukujen ymmärtämiseksi työssä syvennettiin tilinpäätöksen sisältöön, sen analysointiin sekä sitä tarvitseviin käyttäjäryhmiin.

Edellä mainitun ohella tavoitteena oli selvittää tunnuslukuanalyysin avulla, kuinka taloudelliset luvut ovat kehittyneet ja onko koronapandemia vaikuttanut niiden kehitykseen tarkasteluajankohtana. Lisänä tarkasteltiin, onko toimeksiantajayrityksen taloudellinen kehitys ollut toimialan muista yrityksistä poikkeavaa tarkasteluajankohtana. Tunnuslukuanalyysi sekä sitä tukeva toimialavertailu laadittiin Navita Yritysmalli-työkalua hyväksikäyttäen.

6.1 Johtopäätökset

Tutkimuksessa selvisi, että toimeksiantajayrityksen kannattavuus on kasvanut ensimmäistä tilikautta huomioon ottamatta tasaisesti vuosien 2019–2021 välisenä ajanjaksona. Yrityksen liiketoiminnan edetessä vuosittainen tuloksen kasvu on taantunut alun suurista muutoksista huolimatta. Operatiivisen tuloksen kasvun

kohotessa on pääoman tuotto harpannut suhteessa todella reilusti pienten rahoituskulujen ja verojen määrän myötä. Vertailuyrityksillä kannattavuus on puolestaan pysynyt vakaana, eikä muutoksia ole juurikaan tapahtunut tarkastelun aikana. Sekä positiiviset että negatiiviset muutokset ovat olleet vähäisiä.

Tutkimuksessa selvisi, että liikevaihto on kasvanut prosentuaalisesti vähintään 7,4 prosenttia vuodessa. Koronapandemian tuoma taloudellinen epävarmuus ei ole ilmentynyt ainakaan kodinelektroniikan vähittäiskaupassa. Salon Kodintekniikalla tilikausi 2021 on ainoa mihin koronapandemia on vaikuttanut koko tilikauden ajan. Volyyymi on noussut edellisestä tilikaudesta ja kannattavuus on kasvanut jokaisella mittarilla. Voidaan siis todeta, että koronapandemia on vaikuttanut positiivisesti kannattavuuden kehitykseen.

Toimeksiantajayrityksen vakavaraisuus on kehittynyt tarkasteluajankohtana muikaillen kannattavuuden kehitystä. Vuosina 2018 ja 2019 vakavaraisuuden tunnusluvut ovat olleet heikolla tai tyydyttävällä tasolla, sillä vieraan pääoman tarve on ollut suuri yrityksen perustamisvaiheessa. Kuitenkin tilikausien voittojen noustessa on yritykselle jäänyt enemmän voittovaroja käytettäväksi ja omaa pääomaa on kertynyt runsaasti. Salon Kodintekniikka on pystynyt pienentämään vieraan pääoman määrää maksamalla ostovelkansa nopeammin ja rahoituslaitoksilta otettut lainat on pystytty lyhentämään hetkessä. Vuodesta 2020 lähtien Salon Kodintekniikan vakavaraisuus on ollut jo hyvällä tasolla ja noussut vielä vuonna 2021. Myös vertailuyrityksillä vakavaraisuus on kehittynyt myönteisesti koko tarkastelun aikana. Kaiken kaikkiaan vakavaraisuuden tunnuslukujen arvot ovat olleet vertailuyrityksillä terveellä pohjalla koko tarkasteluajankohtana ja Salon Kodintekniikalla suurimman osan tästä ajankohdasta.

Maksuvalmiuden tunnuslukujen kehitys noudatti samanlaista kaavaa kuin kannattavuuden ja vakavaraisuuden tunnusluvut. Tarkastelujakson ensimmäisinä vuosina, vuonna 2018 ja 2019 lyhytaikaisen maksuvalmiuden tunnusluvut olivat joko, heikolla tai tyydyttävällä tasolla. Suuren tavaravaraston turvin yrityksellä on paljon

realisoitavaa omaisuutta, jonka avulla pystytään kattamaan mahdolliset lyhytaikaiset velat. Yrityksen lyhytaikainen maksuvalmius on kuitenkin parantunut joka vuosi. Lähes jokaisen maksuvalmiuden tunnusluvun arvo on yli kaksinkertaistunut tarkastelun aikana, lukuun ottamatta myyntisaamisten kiertoaikaa, mikä oli jo tarkastelun alussa hyvällä mallilla. Toisaalta 2021 tilikauden myyntisaamisten kiertoaika oli suurempi mitä edellisellä vuonna, jota saattaa selittää koronapandemian vaikutukset muiden yritysten maksukykyyn ja maksuvalmiuteen. Kuitenkin Salon Kodintekniikka on pystynyt maksamaan omat ostovelkansa nopeammin joka tilikausi. Näin ollen koronavirus ei ole vaikuttanut yrityksen maksuvalmiudenkaan tunnuslukujen arvoihin negatiivisesti. Vertailuyrityksillä lyhytaikaisen maksuvalmiuden tunnusluvut ovat olleet koko tarkastelun aikana hyvällä tasolla, vaikka arvot ovat hieman vaihdelleet tilikausien aikana.

Kokonaisuudessaan toimeksiantajayrityksen talous on kehittynyt kaikilla osa-alueilla positiivisesti koko tarkastelun aikana. Suurimman vaikutuksen yrityksen talouden kehitykseen on tehnyt volyymin kasvu sekä voitolliset tilikaudet, joiden avulla yritykselle on jäänyt voittovaroja hyvin käytettäväksi. Kannattavuuden nopean kasvun avulla yritys on pystynyt rakentamaan hyvän pohjan liiketoiminnalleen. Kannattavuuden kehitys on heijastunut huomattavasti myös vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuihin. Vertailuyrityksillä talouden mittarit ovat pysyneet tasaisina. Suurin ero oli vakavaraisuuden tunnusluvuissa, joissa vertailuyrityksien arvot olivat koko tarkastelun aikana korkeammat kuin toimeksiantajayrityksellä.

6.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa keskeisiä käsitteitä ovat validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetin avulla arvioidaan, mittaako valittu tutkimusmenetelmä juuri sitä asiaa, jota on tarkoituskin mitata. Tutkimuksen reliabiliteetti ilmaisee miten luotettavasti käytetty tutkimusmenetelmä mittaa tutkittavaa kohdetta. (Aaltio ym. 2020, 170.) Tämä tutkimus toteutettiin tapaustutkimuksena hyödyntäen sekä

laskennallisia tekniikoita että laadullisia tuloksia. Tutkimus pohjautui yrityksen tilinpäätöksistä laskettaviin tunnuslukuihin, joten tilinpäätösten sekä tunnuslukujen kriittinen arviointi on tärkeää.

Tilinpäätökset kertovat vain yrityksen taloudellisen ulottuvuuden, johon tutkimuksen olikin tarkoitus vastata. Suomessa tilinpäätöksestä määrää kirjanpitolaki ja sitä täydentävä kirjanpitoasetus. Tilinpäätösten käyttö- ja vertailukelpoisuutta parantaa tilinpäätöstä koskevat normit ja laadintaperiaatteet, jolloin tilinpäätöksistä tulee suurelta osin standardeja.

Toisaalta tutkimuksen tilinpäätökset olivat oikaisemattomia, mikä heikentää niiden vertailukelpoisuutta. Kuitenkin monet tutkimuksessa käytetyt tunnusluvut voidaan laskea varsin luotettavasti oikaisemattomistakin tilinpäätöksistä. Tutkimukseen valitut tunnusluvut ovat yleisesti vakiintuneita ja niiden laskukaavat selkeitä. Tunnusluvut kuvaavat juuri niitä asioita, joihin tutkimuksessa halutaan vastata. Silti osa tunnusluvuista kuvaa vain tilinpäätöshetken tilannetta, joten useamman vuoden tarkastelu parantaa tulosten luotettavuutta.

Saman toimialan yritysten tilinpäätökset ovat paremmin verrattavissa keskenään, kun liiketoimintamalli on samanlainen. Toimialan sisäiseen vertailuun otettiin mukaan viiden saman toimialan yrityksen tunnuslukujen keskiarvot. Vertailuun valittiin toimeksiantajayritystä liikevaihdollisesti lähimmät yritykset, jolloin keskiarvon käyttö antoi todenmukaisimman kuvan tuloksista. Vertailu olisi voitu suorittaa koskien koko toimialaa, mutta toimialan yritysten kokoluokan hajonta on erittäin suuri. Toisaalta vertailukohtana olisi voitu esittää koko toimialan tunnuslukujen mediaani- ja kvartiiliarvot, mutta tutkimuksen pääpaino oli kuitenkin toimeksiantajayrityksen taloudellisen kehityksen kuvaamisessa.

6.3 Jatkotutkimuksen aiheita

Koronapandemia on vaikuttanut laajasti koko yhteiskuntaan, yrityksiin ja kuluttajiin. On kiinnostavaa seurata mitä tapahtuu, kun pandemia väistyy ja asiat palautuvat normaaliksi. Yhteiskunnan talouden palautuminen suuresta talouskriisistä voi kestää pitkään. Mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla koronapandemian jälkeiset vaikutukset kodinelektronikan myyntiin. Pandemian väistyessä ihmiset palaavat takaisin työpaikoilleen ja kouluihin, jolloin mahdollinen ”piikki” kotitoimistotarvikkeiden kysynnässä saattaa olla ohitettu. Toisaalta olisi myös mielenkiintoista syventyä vain datatarvikkeiden myynnin lisääntymiseen verrattuna muihin tuoteryhmiin koronapandemian aikana.

LÄHTEET

- A 30.12.1997/1339. Kirjanpitoasetus. Viitattu 7.4.2021.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>. Valtion säädöstietopankki
Finlex, ajantasainen lainsäädäntö.
- Aaltio, I. & ym. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki. Gaudeamus.
- Alma Talent Oy. 2021. Tietopalvelut. Tunnukseluopas. Viitattu 29.9.2021.
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnukseluopas>.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9.uud.painos. Helsinki. Edita.
- Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. 2019. Yrityksen laskentatoimi. 8.uud.painos. Helsinki. Alma Talent Oy.
- Jormakka, R., Koivusalo, K, Lappalainen, J. & Niskanen, M. 2015. Laskentatoimi. 4. uud. painos. Helsinki. Edita.
- Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. 2017. Talousohjaus ja kustannuslaskenta. 4.uud. painos. Helsinki. Sanoma Pro Oy.
- Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki. Talentum Media cop.
- Kirjanpitolautakunta. 2021. Kirjanpitolautakunnan yleisohje kirjanpidon menetelmistä ja aineistoista. Helsinki. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 8.10.2021.
[https://kirjanpitolautakunta.fi/documents/8208007/11087193/final+2021-04-20+KILA-menetelm%C3%A4ohje+\(1\).pdf/d19100d1-1b6d-e652-3be0-a22a1a157291/final+2021-04-20+KILA-menetelm%C3%A4ohje+\(1\).pdf?t=1619681814561](https://kirjanpitolautakunta.fi/documents/8208007/11087193/final+2021-04-20+KILA-menetelm%C3%A4ohje+(1).pdf/d19100d1-1b6d-e652-3be0-a22a1a157291/final+2021-04-20+KILA-menetelm%C3%A4ohje+(1).pdf?t=1619681814561).
- L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki. Finlex. Viitattu 7.4.2021.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>
- Leppiniemi, J. & Kyykkänen, T. 2019. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 10.uud.painos. Helsinki. Alma Talent Oy.
- Salmi, I. 2020. Mitä tilinpäätös kertoo? 10.uud.painos. Helsinki. Edita.
- Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki. Kauppakamari.
- Suomen Asiakastieto Oy. 2020. Yritykset. Tunnuksluvut. Viitattu 23.9.2021.
<https://www.asiakastieto.fi/yritykset/tunnuksluvut>.

Suomi. Eduskunta. 2020. Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. 2020:1. Helsinki. Tulevaisuusvaliokunta. Viitattu 28.10.2021. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf.

Taloushallintoliitto. 2018. Tilinpäätös. Viitattu 8.4.2021. <https://taloushallintoliitto.fi/tilinpaatos>.

Yritystutkimus ry. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. korjattu. painos. Helsinki. Gaudeamus.

